

Fran Galović

Marija Magdalena

Misterij u tri čina s epilogom

SADRŽAJ

PRVI ČIN	4
DRUGI ČIN	29
TREĆI ČIN	49
EPILOG	62
RJEČNIK	75

LICA:

ISUS	PRVI	
MARIJA, mati njegova	DRUGI	Rimski vojnik
SIMON PETAR	TREĆI	
IVAN		
MARIJA MAGDALENA	PRVI	Razbojnik
MARIJA JAKOVLJEVA	DRUGI	
SALOME		
SIMON FARISEJ	PRVA	Dvorkinja
JOSIP IZ ARIMATEJE	DRUGA	Marije Magdalene
MARCELO, Rimljanin	TREĆA	
PRVI	PRVA	Žena
DRUGI Farisej	DRUGA	
TREĆI		
PRVI	JEDAN GRK	
DRUGI judejski mladić	ASUR, sluga Marije Magdalene	
TREĆI	SLUGA CRKVENI	
	SLUŽAVKA Simona Fariseja	
PRVI	UČENICI ISUSOVI. FARISEJI. RIMSKI	
DRUGI Muškarac	VOJNICI. NAROD.	
TREĆI		

Događa se u Jerusalemu.

PRVI ČIN: Velika dvorana s trijemom kod Marije Magdalene. - Predvečerje.

DRUGI ČIN: Pred kućom Simona Fariseja. - Sunčani dan.

TREĆI ČIN: Golgota. Krvavo, teško sunce.

EPILOG: Vrt Josipa iz Arimateje. - Jutro.

PRVI ČIN

Dvorana u domu Marije Magdalene.

Raskošni sjaj mramornih stijena i stupova prolio se cijelim prostorjem i spaja se s onim sunčevim bljeskom, što dršće i gori nad čitavim gradom. Velikom dvoranom prostrto je mnoštvo teških sagova i krzna, zlato se žari na niskim počivaljkama i stolicama, i sve je to puno sunca, drhtanja i opojnosti. Tamo dolje uzdiglo se nekoliko stepenica, a povrh njihove bjeline - ispod pozlaćenoga svoda, što leži na žutim stupovima - ispružio se dugačak i velik trijem, otkuda se spušta široko stubište na ulicu jerusalemsku. Između stupovlja bliješti u suncu grad. Kuće se prepliću i miješaju sa zelenilom vitkih paoma; mramor i lišće, prašina i plavet neba - sve je to zaronilo u onaj beskrajni žar.

MARIJA MAGDALENA sjedi na počivaljci sprijeda. Dvije DVORKINJE je kite, a treća drži pred njom srebrno ogledalo.

MARIJA MAGDALENA

Još ovu ružu... tako! - Ovaj nabor
Odgrni jače... Neka bljesne grud
U punom valu grimiznoga sunca!
Nek razvratna i opojna bjelina
I njegovu dušu smami...
Pogled joj se ustavio u dalekoj, nedohitnoj
misli.

Govore,
Da lijep je ko nitko, i da nikad
Još nije žena usne njegove
U drhtavom čeznuću noćne tajne,
Što gori kano usijano gvožđe,
Ni taknula, ni smjela da zaželi!...
Al ja ću ipak - !

PRVA DVORKINJA

vežući joj đerdan oko vrata:

Kažu, da je prorok -
I veći još...

MARIJA MAGDALENA

Pa da je ne znam tko!
Ja vidjela ga nisam nikada
I samo žudim, da ga jednoć gledam,
Jer slutim nešto...
Časak umukne.

Možda izbavljenje
I neki trak, što javlja se i diže
U nepoznatoj šutnji zjenica
Te u snu sam ih možda sanjala,
Al negdje davno, pa se ne sjećam,
A one meni zbore vječnim zvukom
I šute vječno...

DRUGA DVORKINJA

otvarajući kutiju s prstenjem:

Nećeš li se možda
I pokajati stoga?...

MARIJA MAGDALENA

Da se kajem?!
Jer ne znam niti granice ni mjere
Čeznuću svome. - Vječito je jedno:
Razvaliti i srnut naprijed!

Prvoj dvorkinji:

Ded, pogledaj, da l' Asur dolazi?

PRVA DVORKINJA

uspela se na stube trijema:

Ne. Još ga nema. Ne vidi se nigdje...

MARIJA MAGDALENA

To dugo čeka. Već ga davno poslah
Da javi mi, kad u grad stupi on.

TREĆA DVORKINJA

držeći ogledalo:

Još nikad nisi tako divna bila
Ko sada...

MARIJA MAGDALENA

Valja, da ga dočekam!
Jer nije samo puka zapovijed
Farisejska, da smamim pravednika,
Već silna žudnja, silna kao more,
U visove me diže!...

Prođe rukama preko čela.

Tako mi je,
Ko nekoć, kad sam jadna lutala
Za nepoznatom srećom...

Zagrabi rukama one nakite, što leže na stolu
pred njom.

I sve zlato,
Smaragdi, biser, jantar i topazi
I vedra, plava blagost halkidona
I bogatstvo i raskoš, grimiz, halje,
Na pozlaćenom stanu satkane,
I mramor ovih dvorova i sanje,
Što snivam ih na jakim grudima
U zagrljaju vreloom nagih ruku, -
Sve ovo pada, nestaje i gine
Pred jednom željom samo...

PRVA DVORKINJA

Da ga vidiš?

MARIJA MAGDALENA

Ne. - Da ga ljubim! - On tek mora biti
Od sviju zemskih ljudi najljepši...
Kroz pustinje se vlači samotan
Sa četom jadnih, ubogih ribara
I kuda padne, sve ga slijedi. - Svi su
Ko pomamni...
Digla se s počivaljke.

On mora biti lijep!
Put njegov je osuta bjelinom.
Od koje biser gasne. Oči su mu
Ko zvijezde noćne sjajne i daleke -
I zovu me i mame: dođi bliže!

Jednim dahom:

Ja moram da ga ljubim!

DRUGA DVORKINJA

Nije l' grijeh!
Što zboriš tako?

MARIJA MAGDALENA

Ja sam grješnica,
I za me grijeha nema. - Ne znam ga!

Što veći grijeh, to je raskoš slađa,
Što jača žudnja, to je drhat krepči.
A u njem svijest mre!...

TREĆA DVORKINJA

A drugi?

MARIJA MAGDALENA

prezirnim smiješkom:

Drugi? -

Donese li mi on, što tražim vječno:
Čas velikoga, smrtnoga užitka
I ono, što se samo u snu sanja,
Nek dođu drugi, kojim poklanjah
Ljepotu svoju, neću se obazret
Ja ni na koga!

Došla je na sredinu dvorane.

Što su oni meni?! -

Zar može jedna noć i milovanje
U pijanome času zaboravnom
Sve prekriti? Zar može pružit ono,
Što daje čežnja?
Mahne rukom.

Ajte! Spremite

Sve ovo sad!

PRVA DVORKINJA

A ti? A kud ćeš ti?

MARIJA MAGDALENA

Ja čekati ću ovdje. On će doći! -
Pa ako može zdravlje podati
I slijepcima i gubavcima, neka
I meni poda ljubav, koja nosi
Sve ono, što se ne da vidjeti
Ni dočekati. Ako budi mrtve,
Nek probudi u mojim grudima
Strast vatrenu i punu plamena,
Što bukti bijesno, divlje, bez kraja!

Jer onda će se stišat sanje moje...
Ja moram da ga svladam. - On će doći
U mjesečini do mog loga... On će
Na moje grudi spustit ruku svoju,
I neće više biti ničega,
Van bezmjerna i sumrtva tišina...
Za rukom će i usne pasti... Cjelov
Neizmjerja i...

Glas joj se prekine.

ne znam... cjelov smrti...

Na stubama trijema začuje se obijestan smijeh, i domala se pojave tri judejska mladića. - PRVA DVORKINJA uzme onaj stolić s nakitima i odnese ga u odaju na lijevo, a one dvije druge odu za njom. - MARIJA MAGDALENA stoji česak uronivši u onu nenađanu misao, a kad čuje smijeh, naglo se trgne i okrene.

PRVI MLADIĆ

još na stubama:

Aj, koga čekaš danas, te si sva
U biserju i dragom kamenju!...
Zar opet kakav Grk il' Rimljanin
Cjelivati će otrov puti tvoje?...

DRUGI MLADIĆ

stao je pred nju:

Gle, kako samo ponosito gleda,
Ko da će s kraljem leći ove noći!

MARIJA MAGDALENA

Da l' s kraljem ili s robom, neću pitat
Ni vas, ni koga drugog! - Što ste došli?

TREĆI MLADIĆ

Zar prijatelji stari ne smiju
U tvoju kuću više?

PRVI MLADIĆ

pokazujući desna vrata, kojima se ide u vrt;
porugljivo:

Morali smo
Onuda doći. Obnoć. Kad se naga
Ljepota javlja kidajući ruže
Sa bokora i noćne namjernike
U svoje krilo zove...

DRUGI MLADIĆ

kao i prvi:

Morali smo
Po mjesecini, kad na logu plamti
U grčevima tijelo njezino,
A ruke dršću, željne zagrljaja
I milovanja, s kojih trne život
U raskošitim, divljim željama...

TREĆI MLADIĆ

okom u oko:

Već planuše joj oči. - Sad će pasti
Sa sniježne puti velo srebrno,
I vidjet ćemo namah, u suncu,
Što mjesecina gledala je dosad!
Već dršću usne žedajući mahnit
I pijan dodir muških usana,
U žilama joj krv ko oganj gori!
Već grud se diže!... Skidaj velo!...
Pograbi je za ruke.

MARIJA MAGDALENA

istrgne ruke:

Natrag!

TREĆI MLADIĆ

Zar odista se što dogodilo?

PRVI MLADIĆ

Gle, sva je blijeda!...

MARIJA MAGDALENA

kroz zube:

Pitah: što ste došli?

DRUGI MLADIĆ

Zar dom ti nije uvijek otvoren? -
I obdan, obnoć smije svatko ući!...

MARIJA MAGDALENA

tvrdo:

Da, otvoren je, ali za vas ne!

TREĆI MLADIĆ

A dosad? -

MARIJA MAGDALENA

okrenula se od njih:

Ne znam, što je dosad bilo!

PRVI MLADIĆ

Gle! Odista? - Al znamo dobro mi!
I hoćeš li, da sve ti kažem? -

MARIJA MAGDALENA

slegne ramenima:

Reci!

Govori, što te volja! Ne marim!

PRVI MLADIĆ

Aj! Ne mariš! A kad si ležala
U ovom trijemu zovuć prolaznike,
Pa i sad, kad ih zoveš -

MARIJA MAGDALENA

prekine ga:

Ne. Ne zovem!
Zar pozvah vas?

DRUGI MLADIĆ

smiješkom poruge:

Da, morat ćemo još
I dopuštenje smjerno moliti,
Da smijemo do njezinijeh nogu
Ko pseta pasti!

TREĆI MLADIĆ

kao i drugi:

Milostiva budi
I smiluj nam se! - Ne daj, da nam srce
U grudma s teškog bola prepukne,
Već pusti ljubiti halje tvoje skut!...
Razgali jad i smiluj nam se.

DRUGI MLADIĆ

Smiluj!

MARIJA MAGDALENA

bljeskom u očima:
Otiđite! - Šta hoćete od mene?

PRVI MLADIĆ

Šta hoćemo?

DRUGI MLADIĆ

Baš ništa!

TREĆI MLADIĆ

tvrdio:

Dosta šale! -
Zar bludnica će jerusalemska
Da prkosi?
Jakim glasom:
Sad amo dođi!

MARIJA MAGDALENA

osovila je glavu:

Neću!

TREĆI MLADIĆ

uhvati je za ruku:

Šta? - Nećeš, veliš?

MARIJA MAGDALENA

otimlje se:

Pusti! - Vikat ću!

TREĆI MLADIĆ

drži je još uvijek:

Pa viči, zovi, nek se sjati puk
I neka vidi ženu grješnicu,
Što traje dane ko živina! - Viči!
Al onda pazi! - Velika ljepota
I raskoš tijela ležat će u krvi,
Kad kamenje se sasje na te! - Viči!
I nećeš više snivati na logu,
Što cjelovima odiše i cvijećem,
Već izvan grada, smrskana i mrtva,
I psi će tvoju kidat lešinu!...

MARIJA MAGDALENA

Pa ubij! Evo! Vuci me! Al pusti,
Da ne gledam ti lice... Ogavno je!
U očima je zvjerska požuda...

TREĆI MLADIĆ

pritište je k sebi:
Zar nećeš?

MARIJA MAGDALENA

opire se, a napokon se izbavi njegova zagrljaja:

Ne! I makar kamenje
Po mojem tijelu padalo kroz tisuć
Okrvavljenih, groznih bolova
Ja vapiti ću: ne! I stoput ne!

TREĆI MLADIĆ

bijesnih, zapjenjenih usana:
Ah! Dobro!... Čekaj!...
Na desnim se vratima ukaže MARCELO.

PRVI MLADIĆ

spazio ga je:
Gledaj!

DRUGI MLADIĆ

pritajenim prezirom:
Rimljanin!...

TREĆI MLADIĆ

omjeri ga teško dišući pogledom, punim
mržnje.

MARCELO

kako je unišao, tako stoji na vratima, nepomičan i ponosan:
Da, Rimljanin! - Što šutite?

MARIJA MAGDALENA

digne pogled k njemu:
Marcelo!

MARCELO

kao prije:
Već znadem! Gladna paščad judejska
Zaželjela se tebe. Sjatile se
I laje ovdje. Glas im dopire
Do nakraj vrta. - Podli kukavci!

PRVI MLADIĆ

Mariji Magdaleni:
Sad znamo, zašto nismo pravo došli,
Al čekat ćemo!

DRUGI MLADIĆ

Možda će i nama
Još kucnut čas...

TREĆI MLADIĆ

Al onda!...

MARCELO

gnjevno:
Otale!

PRVI MLADIĆ

Već idemo...

DRUGI MLADIĆ

Da, Rimljanin je bolji,
No mi!

TREĆI MLADIĆ

Mariji Magdaleni:
Još i nas tražit ćeš, al kasno!

MARCELO

slazi niza stube; prezirno:
Junaci! - Još se uzmičući groze!...
Al gledat će, kad rimski mač ih sništi,
Dubinu crnih tamnica i očaj
Daleke strave, grozu umiranja!...
Sva tri judejska mladića odoše međutim već
prema trijemu, tamo se još jednom okrenu,
pogledaju ono dvoje, nasmiješe se porugljivo
i nestanu niza stepenice.

MARIJA MAGDALENA

pogleda ga, kao prvi put u životu:
Marcelo!

MARCELO

uhvati je za ruku:
Ti si! - Lijepa kao nigda!

MARIJA MAGDALENA

isprekidano, zbunjeno:
A zašto... zašto došao si danas?

MARCELO

Jer iz visine samotnoga tornja,
Gdje cijelu noć su budne straže bile,
Spram tvojeg doma gledah!

MARIJA MAGDALENA

Da! - I onda?...

MARCELO

I onda ništa! - Nisam spavao
Ni jedan tren... Kroz tamu gledah k tebi,
Al sve je bilo pusto...

MARIJA MAGDALENA

Bijah sama. -

MARCELO

nenadanim veseljem:
Zar odista?

MARIJA MAGDALENA

Da...

MARCELO

Ja sam gledao
U mraku teškom, kako ruke dvije
Spram tvojeg loga mirisnog se kradu,
I kako drskim žarom skidaju
Plašt s tvojih grudi...

MARIJA MAGDALENA

Ja sam bila sama! -

MARCELO

slijedeći tijek svojih uspomena:
Već htjedoh skočit s kule u dubinu,
I hrupit amo, razbit kapiju
I zderat zavjes, srnuti unutra,
Da vidim načas blijedi mramor tijela,
Da vidim samo - i da umrem onda!
Al ponad gora javljao se dan
I zora, rujna kano usne tvoje...
Sad... čas je... sunce...
Hoće da je zagrlj.

MARIJA MAGDALENA

ispruži ruku:

Nemoj! Pusti me,
Jer valja, da ti kažem...

MARCELO

Zašto? - Kako?

MARIJA MAGDALENA

Ja sama bijah ovu noć. - I odsad -

MARCELO

razumio je neizrečenu riječ; naglo:
Ti lažeš! Imaš nekog drugoga,
I želiš, da ti više ne dođem!

MARIJA MAGDALENA

Ja nemam nikog...

MARCELO

Al ćeš imati!

MARIJA MAGDALENA

To ne znam...

MARCELO

Ne znaš! - Misliš me odagnat.
Da više nikad - ! Ne! Ni pomisliti
Ja ne smijem, da ti ćeš - ! Zašto onda
Zatravila si dušu, misli? Zašto
Sva mladost moja dršće tek za tobom?
I zašto - ?
Glas mu se uduši od srdžbe.

MARIJA MAGDALENA

Znadem sve. Razumijem te.
I možda sam te nekoć voljela,
I možda ti si bio jedini
Trak jasnog sunca, lijep, dobar, blag,
U pustoši, što padala je na me,
Al evo, sada - sve je drukčije...

MARCELO

Zar misliš, da ću kao pseta ova,
Što nestadoše, i ja otići?
A ti da onda ponosno se smiješ
I da se mome bolu raduješ? -
Ne! - Varaš se!

MARIJA MAGDALENA

Učini, štogod hoćeš,
Al bit će tako!

MARCELO

trgne bodež:

Vidiš li taj nož!

MARIJA MAGDALENA

Pa udri! Evo! - Ja se ne mičem. -
Što čekaš? - Udri! Zar se bojiš možda?

MARCELO

groznim šaptom:
I ti i on! - Razumiješ li? - Ja ću
Ma na kraj svijeta poći!... Da je bog,
Ja u grud ću mu ovo gvožđe tisnut!...
Al reci, je li lijep?

MARIJA MAGDALENA

Ne vidjeh ga
I ne znam ga...

MARCELO

Sad opet lažeš!

MARIJA MAGDALENA

Ne. -
Da lažem, zar bih onda rekla sve? -
Ja sve ti kazah! - Danas ću ga vidjet...

MARCELO

Već danas?

MARIJA MAGDALENA

Jest!

MARCELO

grozničavo, naglo:
A ovu noć?

MARIJA MAGDALENA

Ja ne znam.

MARCELO

Na čijim ćeš je provest grudima?

MARIJA MAGDALENA

Na grudma onog, što će danas doći!

MARCELO

muklo:
Ah!
Stanka.

MARIJA MAGDALENA

Idi sada...

MARCELO

Idem. Doći ću...
Još ovu noć... I nadaj se... Naoštrit
Ja svoj ću bodež...

MARIJA MAGDALENA

Ako li se slomi?

MARCELO

On probiti će oklop najtvrdi
Ko žarka iskra, što se s crnog neba
U olujnome bijesu otkine
I para tamu, oblake i vihor,
Da negdje padne poput osvete.

MARIJA MAGDALENA

u nekoj prkosnoj objesti:
Al da se ipak slomi bodež taj?

MARCELO

reskim šaptom:
O tvoju grud se neće slomiti!
Izađe naglo na desno.

MARIJA MAGDALENA

ispruži ruku, kao da ga želi zadržati, ali on je već nestao. - Ona se obazre po velikoj, mramornoj dvorani. Sama je. Sve je puno sunca i veselja, ali u njezinoj se duši diže neki nemirni val - kao prije oluje, i ona se nehotice uhvati rukama za prsa. Pođe prema trijemu, ali u taj čas zadržće zastor na lijevim vratima.

PRVA DVORKINJA

odgrne zastor sasvim i pusti u dvoranu tri fariseja, pa ode natrag u odaju.

PRVI FARISEJ

Kroz tajna vrata uđosmo, da tkogod
Ne posumnja i da nas ne vidi
Gdje u tvoj dom smo došli...

MARIJA MAGDALENA

stane pred njih u potpunoj ljepoti:
Ja sam spremna!

DRUGI FARISEJ

promatra je:
Da, lijepa si ko sunce! - Ponosna
Ko kraljica! - I neće ti odoljet!

TREĆI FARISEJ

Svu raskoš prospri, da ga smamiš. - Mora
Pred licem puka sinut pobjeda,
Jer domala će glupa svjetina
I kraljem svojim prozvati ga.

PRVI FARISEJ

Eno,
Na magarici ušao je u grad,
I ljudi mnogi halje prostriješe,
A drugi režu granje, bacaju
Po putu! Viču! - Duskora će amo!

DRUGI FARISEJ

Mariji Magdaleni:
Ti ovdje čekaj, pa kad budu tuj
Nadomak dvoru tvome, siđi tada
I stani preda nj!

TREĆI FARISEJ

Ako l' ponikne,
To pobjeda je tvoja!

PRVI FARISEJ

Moramo
Da uklonimo toga čovjeka,
Jer ako budi mrtve, ne smije
Ni časka više bit među nama,
Ta, svi bi rekli, da je Mesija!

DRUGI FARISEJ

Mariji Magdaleni:
Izvrši djelo svoje, kako valja,
I kajati se nećeš!

TREĆI FARISEJ

Nagrada -

MARIJA MAGDALENA

prekine ga:
Zar nagrada? - A što ćete mi dati? -
Moj dom je prepun zlata i dragulja
I grimiza i mirisnoga ulja
I svega! - Ne. Ja neću nagrade!
Ja činim ovo samo radi sebe,
Da njega, što ga zovu Mesijom,
Kraj svojeg loga gledam. - Otet ću ga
I svjetini i svima! - Bit će moj
I samo moj!

PRVI FARISEJ

Učini, kako znaš,
Tek da u hramu više ne bude,
Na vodama, u pustinjama, svuda,
I da ko danas ne slavi ga puk...

DRUGI FARISEJ

Osudit bi ga trebalo i ubit!...

MARIJA MAGDALENA

I ubit? Zašto?

TREĆI FARISEJ

Žao ti je?

MARIJA MAGDALENA

kao jeka:
Žao? -
Ko da mi nešto tajno govori,
Da on će donijet nepoznate slasti
U moju dušu...

PRVI FARISEJ

Ne slušaj te glase,
Jer lako bi te prevariti mogli.

MARIJA MAGDALENA

Što dulje slušam jeku njihovu,
To pobjeda se žari silnije
Ko sunce ovo! - Jednim pogledom
Do u dno srca njegova ću doći
I tamo vidjet spasenje i ljubav
I ono, što sam zalud tražila
U stotinama žarkih očiju!
Zatvorila je oči.
Da, vidjeti i sve upoznati:
Mrak ponoći i zlato podnevno
I drhat gore i smrt sutona!
Izdaleka se čuje šum glasova kao bučanje
mora. Gdjekoji poklik, zanesen vjetrom, razabira se jasnije, ali se domala izgubi opet u valu klicanja.

PRVI FARISEJ

Čuj, dolaze!

DRUGI FARISEJ

Poludjeli su svi!

TREĆI FARISEJ

Sad pođimo, da ne vide nas ovdje.

PRVI FARISEJ

Mariji Magdaleni:

A ti - !

MARIJA MAGDALENA

nije otvorila očiju, samo je zadrhtala, kad su glasovi doletjeli u dvoranu:

Umukni! On to dolazi!

Rasklopi vjeđe:

Još uvijek sunce! Slušaj... slušaj pjesmu!

PRVI FARISEJ

Ne snatri sada, nego dobro pazi
I gledaj!

MARIJA MAGDALENA

Hoću!

DRUGI FARISEJ

I ne promaši!

MARIJA MAGDALENA

još uvijek sluša one glasove:

Vas život moj u dozivu će silnom
Zavapit čežnjom posljednjom i prvom!

PRVI FARISEJ

Mi stajat ćemo vani, gledat ćemo,
Dok bljesne snaga tvojih zjenica...

DRUGI FARISEJ

A onda valja narodu pokazat
Slaboću toga lažnog proroka,

Što smamiti ga može grješnica
Golotom svojih grudiju...

TREĆI FARISEJ

Nek tada

I dalje priča, nek čudesa pravi!
Al hajdmo!

PRVI FARISEJ

Već su blizu!

DRUGI FARISEJ

Mariji Magdaleni:

Pazi dobro!

Sva trojica odu na desno i spuste za sobom
zastor.

MARIJA MAGDALENA

ostala je opet sama. Sva je opojena od onih
glasova, zjenice joj gore, a usne dršču. Ruke
se rašire odjedared u žudnji plamenoga zagrljaja. U tome grozničavom drhtaju okrene se
prema trijemu, a tamo se pomolio nenadano
lik njezina sluga.

ASUR

zadihano:

O gospo!...

MARIJA MAGDALENA

Šta je?

ASUR

Ne vidjeh još toga
U svome žiću nigda... Kao vali
Kad otkinu se vjetrom tjerani,
Pa streme, srću valjajuć se naprijed,
I ne može ih nitko sustaviti,
Već samo ruše, dižu se i rastu, -
Baš tako sada ulicama vrvi
Nepregledna i silna gomila
I kliče, vapi, maše granama,
"Hosana tebi, koji dolaziš
Međ narod svoj u ime Gospodnje!
Hosana tebi na visinama!"

MARIJA MAGDALENA

pohiti na trijem:
Da l' već se vidi?

ASUR

Samo silni talas
Bjeline, granja dršće u suncu,
Razaznati se ništa ne može!

MARIJA MAGDALENA

silnim pogledom čežnje:
Ti vidio si - ?

ASUR

razumio je taj bljesak zjenica:
Jesam. Lice mu je
Ko nebo jasno... Ušao je u grad...
Vas Jerusalem uzbuni se namah -
Sve pitajući: "Tko je? Tko je došo?"
A narod reče: "To je prorok... Isus...
Iz Nazareta Galilejskoga!..."
I u hram nato uđe božiji
Izagna sve, što kupovahu tamo,
Ispremeta im trpeze i klupe
I reče im: "U pismu stoji ovo:

Moj dom je kuća molitve, a vi
Načinili ste spilju hajdučku!" -
I hromi, slijepi k njemu dođoše
I iscijeli ih!...

MARIJA MAGDALENA

nestrpljivo:
Onda? Kazuj dalje!

ASUR

Kad vidješe glavari sveštenci
I književnici sva čudesa ova,
Što učini, i djecu u crkvi,
Gdje govore i viču sved: "Hosana!"
Rasrdiše se, pa mu rekoše:
"Da l' čuješ sad, što ovi govore?"
A on mi reče: "Da! Zar niste nikad
Još čitali: iz usta male djece
Načinio si sebi hvalu!..."

MARIJA MAGDALENA

Zatim?

ASUR

Val uzburkani odnio me tada
I nosio me, dok ne dođoh amo!

MARIJA MAGDALENA

Poteci! Idi! Javi dvorkinjama
Nek nose cvijeća! - Neka cimballi
I harfe jeknu!... Idi! Žuri se!...

ASUR

ode na lijevo.
Glasovi su sve bliži i jasniji. Još časak, i dvo-
rana će ozvanjati od njih. Nebo se malo zacr-

venilo, a zlatna se prašina uzvitlala kao magla.

MARIJA MAGDALENA

stoji pokraj jednoga stupa i gleda na ulicu.
Pričanje Asurovo smutilo je svu njezinu dušu:

Još samo tren!... Još samo jedan tren!
Dvorkinje izlaze noseći pune pregršti cvijeća,
žutoga, crvenoga i plavog; bijeloga kao snježna pjena i tamnoga poput sutonskog pokoja.

MARIJA MAGDALENA

Dvorkinjama:
Tuj stanite, i kada prođe mimo,
Tad bacajte niz mramor latice
I zlatne čaške rosnih cvjetova
Da put mu bude prepun mirisa
I divnih šara!... Nek mu ruže kažu
Svu strast, što gori u tim dvorima
I što ga čeka!...
Naglo prestane.

PRVA DVORKINJA

zabrinuto:
Što je?

MARIJA MAGDALENA

pokročivši natrag:
Evo ih!

DRUGA DVORKINJA

Probljedila si!...
Iz lijeve odaje dopiru zvuci glazbe.

MARIJA MAGDALENA

iskidano:
Ništa nije!... Ništa!...
To... to je sreća, što mi dolazi,
I što je čekam!...

TREĆA DVORKINJA

upiljila je pogled dolje na ulicu:
Gledajte ih! Mnoštvo
Ko bučni slap sve bliže prilazi!

MARIJA MAGDALENA

jedva dahne:
A on?

PRVA DVORKINJA

tražeći očima:
Ja ne znam...

DRUGA DVORKINJA

isto tako:
Ne vidim...

TREĆA DVORKINJA

ispruživši ruku:
Da nije?...

MARIJA MAGDALENA

Jest. Ono mora biti...

PRVA DVORKINJA

Što si stala?
Sad pođi preda nj...

MARIJA MAGDALENA

Pređa nj - ?
Glas joj zadržće kao prekinuta struna.
Smijem li?

Uhvati se rukom za stup.
Zamaglilo se... Past ću... Daj mi ruku!...
Nasloni se na stup i ostane onako.
Buka je postigla vrhunac. Ne čuje se više ni
glazba ni glasovi dvorkinja, što su se skupile
oko Marije Magdalene bacivši cvijeće na tle.
- To traje neko vrijeme, ali onda se odjedared
sve smiri.

MARIJA MAGDALENA

kao da se prenula oda sna:
Tišina!... Zašto?

PRVA DVORKINJA

šaptom:
Gledaj! Amo ide!

MARIJA MAGDALENA

pogleda dolje i zadržće; silazeći naglo stepe-
nicama u dvoranu:
On? - Amo? Bježmo! - Gdje ste? Sakrijte
me!
Ja vidjeh nešto! Vidjeh i upoznah!...
Stane u grozi nepoznatoga straha kraj lijevih
vratiju.

ISUS

pojavi se među onim stupovljem, sam i ve-
lik, vas u bjelini i u suncu, a za njim nagrne
mnoštvo naroda u svečanim haljinama. Svi
ostanu gore na trijemu, samo on silazi polako
u dvoranu. Jasan glas zazvoni poput harfe:

Mir kući ovoj!
Muk. - On se okrene prema narodu.
Zašto šutite?
Umuknuli ste?

IVAN

dode za njim:
Učitelju!

ISUS

Znam. -
Vi gledate i ne vidite ništa,
Vi slušate i ne čujete glas,
Što iz daljina k vama dopire! -
I mnoga dobra djela ja vam javih
Od oca svoga, - vi ne vjerujete! -
Farisejskog se kvasca čuvajte,
Licemjerje je on. I ništa nije
Skriveno, što se neće otkriti,
Ni tajno, što se neće doznati!
Učenici silaze za njim u dvoranu, a ostali
narod ostane na stubama i među stupovljem.

IVAN

O učitelju! Hajdmo otale!

MARIJA MAGDALENA

stoji kraj onih vratiju nepomična uhvativši
jednom rukom grčevito svileni zastor.

ISUS

učenicima:

Ja kažem vama, prijatelji moji,
Od onijeh, što ubijaju tijelo
Vi ne bojte se! Nego ću vam reći:
Od onoga se bojte, koji ima
Vlast ubiti i baciti u pakô! -
Tko prizna mene tuj pred ljudima,
I sin će njega priznat čovječji
Pred anđelima božjim.

JEDAN GLAS IZ PUKA

Učitelju!

Daj! Pođi! Reci bratu mojemu
Da podijeli sa mnom dostojanje!

ISUS

A tko je mene kmetom postavio
Il sudijom nad vama! - Gledajte
I čuvajte se od lakomstva svi! -
U bogatoga rodi čovjeka
Jedared njiva i on mišljaše
U sebi: "Šta ću? Nemam u što sabrat
Sad ljetine". I reče: "Žitnice
Pokvariti ću i načinit veće
I sabrat žita i sve dobro svoje
I kazati ću duši svojoj ovo:
Imanje mnogo imaš! Jedi, pij,
Veseli se na mnogo godina!"
Al Bog će njemu: "Bezumniče! Stani!
Još ove noći uzet ću ti dušu,
A što ćeš s onim, što si pripravio?" -
Da, zaista vam kažem, da je duša
Pretežnija od jela i odijela!
Ta pogledajte ljiljane, gdje rastu,
Nit predu, nit se trude, ali nitko,
Solomon sam u slavi najvećoj
Ko jedan od njih neće se obući! -
Nek vaša bedra budu zapregnuta
I vaše svijeće uvijek zapaljene,
Jer blago onim slugama, što straže,
Gospodar će im služiti!

SIMON PETAR

Gospode!

Da l' nama zboriš ovo ili svima?

ISUS

A tko je dakle vjerni sluga taj,
Gospodar što ga postavi i metnu
Nad čeljadi, da obrok svima daje? -
Časak tišine.

Zar mislite, da ja sam došao
Da mir na zemlju dadem? Ne. Već razdor!
Jer ustati će sada na dva tri,
Tri na dva! Sin će ustati na oca
Na sina otac, a na mater kći! -
Od zapada, kad oblak vidite,
Gdje uzdiže se, odmah kažete:
"To bit će dažd!" - I tako biva! - Eto!
Licemjeri! Vi poznajete lice
I neba a i zemlje; vremena
Ne poznajete ovog?

SIMON PETAR

Učitelju!

ISUS

Po ulicama klicali ste divlje
Nazivajući me Davidovim sinom,
Al kadno skrenuh amo, stišalo se
Veselje, zanos. - Zašto šutite?
O ljudi, male vjere! Gledate
I ne vidite ništa! -

SIMON PETAR

Učitelju!

Ti ne znaš, to je kuća bludnička
I ona žena tamo -

ISUS

Trebaju li
Ljekara zdravi ili bolesni?

MARIJA MAGDALENA

zadrhtala je kod riječi Simona Petra, kao da
će pasti.

SIMON PETAR

Ja znadem -

ISUS

Ne znaš. Ne vjeruješ ni ti! -
Smrt Lazarovu vidjeli ste svi
I uskrsnuće, al glavari, eto,
Sad sveštenečki ubiti ga hoće,
Jer mnogi njega radi idahu
I vjerovahu mojim riječima! -
Mir nazvah kući ovoj, a vi svi
Tuj stadoste i ne smijete dalje,
Jer ova žena željela je spas
I žudjela kroz tamu svijetlo sunca!
Mariji Magdaleni:
Pristupi bliže!

MARIJA MAGDALENA

gluhim, ugaslim šaptom:
Gospode!

ISUS

Pristupi!
Jer carstvo božje otvara se svima,
Što vjeruju i pođu mojim tragom!

MARIJA MAGDALENA

nepomična:
Ja ne smijem...

ISUS

Jer ne vjeruješ jošte
Ko ni svi ovi. - Da je u vas vjere,
Gorušično koliko zrno samo,
I rekli biste dubu: "iščupaj se,
Usadi se u morske talase." -
On poslušao vas bi onaj tren. -
Na svijetu ima sablazni, al teško
I jao onom, s koga dolaze!
Stog čuvajte se! Ako brat tvoj zgriješi,
Ti nakaraj ga, ali mu oprosti.
I ako sedam puta zgriješi na dan
I sedam puta na dan k tebi dođe,
Pa ako reče: kajem se, oprosti!
Oprosti mu, jer prosić će i tebi
Moj otac, koji gleda u srce!
Iz onoga mnoštva na trijemu izadoše tri fari-
seja i pristupe k Isusu.

PRVI FARISEJ

Al' žena ova grješnica je teška!

ISUS

Da! Grješnica je. A koliko puta
Sa željom na nju ti si pogledao?

PRVI FARISEJ

Ja? Pogledao?

ISUS

Da! Tebi zborim ovo.
I još ti kažem, ako pogledaš

Sa željom samo na nju, preljubu
Učinio si u srcu već svojem.

PRVI FARISEJ

Pa tko će onda biti savršen?

ISUS

Sablažnjava l' te oko tvoje desno,
Ti iskopaj ga. Baci ga od sebe.
Jer mnogo bolje, da od udova
I pogine ti jedan, negoli
Da tijelo bude bačeno u pako! -
Ti pustio si ženu svoju!

PRVI FARISEJ

Jesam.
I dao sam joj knjigu raspusnu.

ISUS

Sagrešio si. Svaki, koji pusti
Od sebe ženu, a da preljubu
Učinila mu nije, griješi teško,
Jer navodi je, to da učini. -

Narodu:

I još ste čuli kazano je starim:
Ne kunite se krivo. Ja vam kažem:
Ne kunite se nikako. Ni nebom,
Jer to je prijestol božji, a ni zemljom,
Jer nogama je njegovim podnožje!
Ne kunite se Jerusalemom,
Jer grad je cara velikoga!

DRUGI FARISEJ

Počuj!
Rečeno nam je: ljubi bližnjega
I mrzi na svog dušmanina.

ISUS

Ne!
I njega ljubi i blagosiljaj ga,
Da budeš sin svog oca, koji daje
Dažd pravednima, dobrima i zlima!
Jer ako ljubiš samo onoga,
Što ljubi tebe, kakvu platu imaš?
Ne čine li i carinici to?

TREĆI FARISEJ

Ti lijepo zboriš, ali tko bi ovo
Izvršit mogao?

ISUS

pokaže na učenike svoje:

Evo! Pogledaj!
Ni jedan od njih zlata ne nosi
U pojasima, - srebra niti mjedi!
Ni torbe na put ni dvije haljine
Ni obuće ni štapa; poslenik
Svog jela jeste dostojan. Tko prima
Njih, prima mene, a tko prima mene,
Taj prima onog, što me poslao!
I ako jednog napojite samo
Studene vode čašom, plata neće
Izgubiti se.

BOGATI MLADIĆ

izlazeći pred Isusa:

Učitelju blagi!
Daj, reci sada, kakovo ću dobro
Učiniti, da imam život vječni?

ISUS

Što blagijem me zoveš? Nitko nije
Blag osim Boga jednog. Ako želiš
U život ući, drži zapovijesti.

BOGATI MLADIĆ

A koje?

I koji čuva dušu svoju, taj
Izgubit će je, a tko gubi dušu
Rad mene, naći će je.

ISUS

Evo! Da ne ubiješ,
Ne kradeš i ne činiš preljube,
Da štuješ oca svog i mater svoju
I bližnjeg ljubiš kao samog sebe!

PRVI FARISEJ

Ali onda,
Kroz usjeve kad prolazio jesi
U subotu, a učenici tvoji
Ogladniješe i klasje počeše
Da trgaju i jedu?

BOGATI MLADIĆ

Od mladosti sačuvah ovo svoje.
Šta još mi treba?

DRUGI FARISEJ

Ne valja
U subotu to činit.

ISUS

Idi! Prodaj sve!
Siromasima podaj! Pođi za mnom.

TREĆI FARISEJ

Eto, karaš
I grdiš nas, a i sam griješiš teško.

BOGATI MLADIĆ

poniknuo je i ne odgovara ništa.

ISUS

Zar niste nikad čitali, što David
Učinio je, kad ogladnje? Uđe
U božju kuću i sve hljebove,
Što jesti mu ih nije valjalo,
On pojede. - Il niste čitali,
Gdje sveštenici sami pogane
Dan subotnji, pa nisu krivi ništa?
A ovdje stoji onaj, što je veći
I od crkve i subote gospodar!

ISUS

Gle, kako teško bogatom je ući
U carstvo neba. Kamila će lakše
Kroz uši igle proći, nego jedan
Od ovijeh u carstvo božije.

SIMON PETAR

A tko se dakle može spasti?

PRVI FARISEJ

Al ti i liječiš u dan subotnji!

ISUS

Ljudma
Je nemoguće ovo, Bogu nije.
Tko ljubi oca ili mater većma
No mene, nije mene dostojan.

ISUS

Tko ima od vas ovcu, pa mu padne
U subotu u jamu, neće li je

On uzeti i izvadit? Koliko
Pretežniji je čovjek? Dakle valja
U subotu i dobro činiti.

DRUGI FARISEJ

A tko je tebi dao ovu vlast?

ISUS

I ja ću vas upitat jednu riječ,
I kažete l' mi, reći ću vam, kakvom
Ja vlasti ovo činim. - Ivanovo
Krštenje otkud bi? Da l' s neba ili
Od ljudi?

TREĆI FARISEJ

Eto! Rečemo li: s neba,
Odvratit ćeš nam: zašto dakle vi
Ne vjerovaste njemu? Rečemo li:
Od ljudi, onda -
Umukne.

ISUS

Gle! Ušutio si.

PRVI FARISEJ

Mi ne znamo.

ISUS

Da. Ni ja neću reći
Vlast, kojom činim ovo. - Evo, žena,
Što stoji ovdje, poznate je svi!
To bludnica je, kažete. Al ona
U carstvo božje prije vas će ući.
Jer dođe k vama Ivan putem pravim.
Ne vjerovaste njem, a carinici
I grješnici pred njega idahu!

MARIJA MAGDALENA

tiho:

Sagriješih mnogo!

ISUS

Čujte ovaj glas!
Da u vas ima tračak ljubavi,
Veselje bi vam srce zanjelo,
Jer pastir nađe ovcu, što je dugo
Po šikarju i mraku lutala.
U njenoj duši sedam đavola
Sagradilo je sebi prijestol grijeha,
I zato uđoh. Bit će čišća od vas
I bjelija od rosnih lijerova!

PRVI FARISEJ

Ti huliš Boga! Narod zavodiš!

ISUS

Na Mojsijevu stolicu ste sjeli
I ljudma breme teško vežete
Na pleća, ali prstom svojijem
Vi nećete ga prihvatiti!

DRUGI FARISEJ

Tebe
U tamnicu bi vrći valjalo!

ISUS

O teško vama, vodi slijepi
Što zatvorate carstvo božije
Od ljudi, a ne ulazite vi,
Ni date onim ući, što bi htjeli!
O teško vam, udovičke što kuće
Sveđ jedete i lažno molite,
Što prehodite zemlju i more
I nađete li samo jednoga,

To činite ga sinom paklenijem
I u dvoje još većim, neg' ste sami!
O budale, što uvijek zborite:
Oltarom tko se kune, to je ništa,
A tko se kune darom na njem, kriv je!
A što je veće: da li dar il oltar?
O teško vama! Grabeža ste puni
I nepravde, bezakonja i zla!
Ko okrečeni vi ste grobovi,
Svi lijepi spolja, a unutra puni
Kosturâ, gada, svake nečistote!
O zmije, porod aspidin, lažovi,
Krv pravedna nek na vas dođe sva,
Od Abela do krvi Zarije,
Kod ubiste međ crkvom i oltarom!

PRVI FARISEJ

Mi radi bismo znak da vidimo
Od tebe!

DRUGI FARISEJ

Daj! Pokaži nam ga svima!

ISUS

Rod bludnički i zli sad hoće znak,
I neće mu se dati nego jedan,
A znak je ovo Jone proroka.
Jer kao što je Jona nekoć bio
U kitovu tri dana trbuhu
I do tri noći, čovječji će sin
U srcu zemlje biti dana tri,
Dok treća zora ne svane!

PRVI FARISEJ

Što veliš?
Tri dana?

DRUGI FARISEJ

Zar o sebi govoriš?

ISUS

I Ninevljani na sud će izići
Sa rodnom ovim i osudit će ga,
Jer Joninim se oni poučenjem
Svi pokajaše! Gle, a ondje stoji
Od Jone veći!

PRVI FARISEJ

Opet huli Boga!

DRUGI FARISEJ

Za svaku riječ, što je ovdje reče
Pred sveštenike valjalo bi njega
Odvući smjesta!

TREĆI FARISEJ

Nek mu oni sude!

ISUS

I carica će južna na sud doći
Sa rodnom ovim i osudit će ga,
Jer ona dođe s kraja zemlje mudrost
Solomonovu slušati, a ovdje
Od njega stoji veći pred vama!

PRVI FARISEJ

Za jednom hulom pada druga!

DRUGI FARISEJ

prema narodu:

Čujte!

TREĆI FARISEJ

Baš lijepo zboriš! Ali reci to
Pred poglavarom sveštениčkim, reci
To pred Kajaфом.

ISUS

okrenuo se prema gradu, što vas gori u veli-
čajnome, krvavom zapadu:

Kćeri Sionova!
Gle, car tvoj ide k tebi! Raduj se!

PRVI FARISEJ

Utucite ga! Huli Boga!

DRUGI FARISEJ

Ljudi!
To lažni prorok došao je k vama,
Đavolska vlast je njegova...

GLASOVI PUKA

zaječe kao jaki udarac vala:
Hosana!

MARIJA MAGDALENA

kao da će pokročiti naprijed, ali se ustavi zag-
ledavši se u Njegovu božansku pojavu.

ISUS

ne obazirući se na prijetnje fariseja prošao je
između njih i ide prema trijemu. Narod se
već razdvojio i po sredini trijema ostao je
široki, prazni prostor.

TREĆI FARISEJ

muklim gnjevom:
Ne pomaže nam ništa! Svi će za njim!

ISUS

uspeo se stepenicama gore:
Kad budem jednoć podignut od zemlje,
Privući k sebi sve ću!

SIMON PETAR

Učitelju!
Iz zakona smo čuli, da će Hristos
Kroz vijeke ostat. Kako govoriš,
Da čovječjem se sinu dići valja?

ISUS

okrenuo se k njemu:
Još malo vrijeme vidjelo je s vama,
Pa hodite, dok svijetla imate,
Po tami nitko ne zna, kuda ide!
Časak velike tišine. Svi gledaju u Isusovu
prikazu tamo između onih stupova, kako se
uzdigla, bijela i jasna, utopljena u žar večer-
njega sunca.

IVAN

kleknuo je kraj Isusa i prinio njegovu ruku
na svoje usne. Tihim glasom, kanda se boji
prekinuti veliki muk:
Ti plačeš, rabi?

ISUS

gledajući ganut večernju daljinu:

Gledam sveti grad,
U zlatu sunca kako divno gori!

Bolnim usklikom:

O Jerusalem! Grade! - Proroke,
Što poslani su k tebi, ubijaš
I zasipaš ih teškim kamenjem!
Koliko puta htjedoh skupiti
Sva čeda tvoja, i vi ne htjeste!
I eto, kuća ostat će vam pusta!
Jer nećete me više vidjeti,
Dok ne kažete riječ: blagosloven,
Koj! dolazi u ime Gospodnje!
O Jerusalem! Grade! Umri! Zgini!
Još jedan čas, i nestati ćeš u noć!

IVAN

digao je pogled k njemu:

Zar sve? I sveti hram?

ISUS

Da! Sve će proći!
Ni kamen neće na kamenu ostat!

IVAN

A kakav znak je tvojeg dolaska?

ISUS

Vi čuti ćete grozne ratove
I glasove o ratovima, ali
To sve još nije pošljedak, jer narod
Na narod divlje ustati će, i bit će
I pomori i gladi, svega zla:
Početak to je vašeg stradanja.
Izici mnogi proroci će lažni,
I drug će druga izdati na vjeri!
Glas mu postaje sve jasniji i jači.

Kad ugledate mrzost opušćenja,
Tad bježite iz zemlje judejske,
Jer nevolja će biti velika,
Što nije bila od postanja svijeta -
Ni dosad, nit će biti ikada,
Pomrčati će sunce, zgasnut mjesec
I zvijezde spasti, sve će proplakati -
Svi narodi - i čovječjega sina
Na oblacima nebeskim će spaziti,
Gdje dolazi sa silom i sa slavom.
I poslati će svoje anđele
Sa velikijem glasom trubnijem.
I sabrati će vjerne njegove
Sa strana svih, od vjetra četiri
I s kraja na kraj vasionog neba!

MARIJA MAGDALENA

pokročila je naprijed, gledajući sveudilj Nje-
ga zanosnim, preobraženim pogledom. Na-
rod, farizeji i učenici, sve se to pomaknulo
prema trijemu, i tako je ona sama ostala na
sredini dvorane.

ISUS

U Jerusalem, evo, idem!
Glavarima će svešteničkim biti
Sin čovječji sad predan domala.
Neznabošcima dati će ga oni,
Osudit će ga na smrt, izbit će ga
I raspeti: i treći dan će ustati!

PRVI FARISEJ

I opet huli Boga!

DRUGI FARISEJ

Irudu
Da predamo ga!

ISUS

Ajte! Pođite!
Prokažite me onoj lisici
I recite mu: evo, izgonim
I danas, pa i sutra đavole,
Iscjeljujem, a treći dan ću svršit.
Al danas, sutra i prekosjutra
Još meni treba ići. Ne može
Ni jedan prorok izvan grada ovog
Da pogine!

SIMON PETAR

Kud ideš, Gospode?

ISUS

Kud idem ja, ti za mnom ne možeš,
A poslije jednom ti ćeš za mnom poći!

SIMON PETAR

O Gospode! A zašto sad ne mogu?
Ja dušu svoju za te ću položiti!

ISUS

Zar dušu svoju za me? Ja ti kažem,
Da zapjevati neće pijetao,
Dok triput mene ti se ne odrečeš!
Da! - Jedan od vas izdat će me!

IVAN

ustane i pogleda ga prestrašeno:
Rabi!
A tko je taj?

ISUS

položi mu ruku na rame:
To vidjet ćete! Ajdmo!

MARIJA MAGDALENA

pride još bliže k trijemu i zadržće, a sva joj je
čežnja u velikim, nepomičnim očima:
O Gospode!

ISUS

okrene se i pogleda je:
Što želiš?

MARIJA MAGDALENA

Spasi me!

ISUS

Iscijelih mnoge žene od bolesti:
I ženu Huze i Susanu, druge
Iscijelih opet od zlih duhova;
Sve one meni služe. - Želiš i ti?

MARIJA MAGDALENA

Ja ne znam, ne smijem...

ISUS

Sedam đavola
U tvojoj duši vladalo je, rekoh,
I zato dođoh u tvoj dom...

MARIJA MAGDALENA

Položi

Na moje čelo melem ruke svoje,
Ko blagoslov da na dušu mi padne.

ISUS

Ti ne vjeruješ jošte.

MARIJA MAGDALENA

Što da činim?

ISUS

Ja rekoh ti. Odbaci biser, zlato,
Dragulje, raskoš, pa ćeš primiti
Sto puta veću nagradu i život!

MARIJA MAGDALENA

I život? -

ISUS

Jer će mnogi posljednji
U nebeskome carstvu biti prvi,
A mnogi prvi bit će posljednji!

Okrene se i silazi dolje.

Narod nagrne za Njim, i klicanje se opet prolije večernjim zrakom. - Dvorkinje su se također povukle u odaju na lijevo. - Nebo je sve u žarkome, krvavom odsjevu, kao da negdje gori oganj.

MARIJA MAGDALENA

ostala je sama podno stepenica. Prekrila je lice rukama i tako časak stoji slušajući glasove, što ječe ispod dvora, pa dolazi polako naprijed. Skine zatim ruke s lica i gleda oko sebe kao da sve te stvari vidi prvi put. Iz grudi se vine tihi šapat:

Zar san je bio?... Il' sam vidjela
Sjaj nebeskijeh, divnih zjenica
I čula glas ko zlatne harfe zvuk?

Glasovi izvana odjeknu jače. - Ona se trgne i zavapi:

Ne, nije san! - To On je... On je bio!...

Zaleti se prema trijemu, i uzdigne u onome žarkom crvenilu obje ruke u vis, a silni poklik njezin nadmašuje glasove naroda.

Hosana tebi, Sine Davidov!...

ZAVJESA PADA

Konac prvog čina

DRUGI ČIN

PRED KUĆOM SIMONA FARISEJA

U mnoštvu kuća, ulica i vrtova, što okružuje velik i prostran trg, uzdigla se pred nama s desne strane velika terasa s mjedenim vratima, kojima se ulazi u dom Simona fariseja. Terasa je sva okićena cvijećem, a bijele, crvene i žute latice struniše se i na mramor ulaštenih stepenica. Iz vrtova proviruje lišće smokava i maslina, a nasred trga stoji veliki bunar. Jako, sunčano svijetlo zasjalo je čitav trg podnevnim, teškim blistanjem.

MARIJA MAGDALENA

uleti naglo s desna i stane - tražeći nešto nemirnim pogledom. Ima na sebi još uvijek onu jučerašnju haljinu, samo bez nakita, bez cvijeća i raspuštene je kose. Kad ugleda kuću Simona fariseja i terasu, posutu cvijećem, pridušen joj se poklik trgne iz grudiju, i pođe tamo. Vrata su zatvorena, i ona udari par puta po njima.

SLUŽAVKA

izađe iz kuće i stane na pragu. Hladnim glasom:

Što želiš?

MARIJA MAGDALENA

naglo, isprekidano:

Tu je? - Je li? - Reci!... Tu je?

SLUŽAVKA

Tko?

MARIJA MAGDALENA

On! - Ta, On! - Već cijeli prođoh grad
I tražim, pitam... naći ga ne mogu.
Vaš dom je, evo, cvijećem iskićen,
On mora biti ovdje!...

SLUŽAVKA

On je tuj

Na gozbi...

MARIJA MAGDALENA

radosno:

Daj, da cjelujem ti skute!
Tvoj glas mi pada na srce ko blagi
I tihi trak daleke, rosne zore,
Što zlata grozu samotničke noći!

SLUŽAVKA

još uvijek tvrdo:

Što želiš?

MARIJA MAGDALENA

Pusti... pusti me unutra!
Tek jedan časak, da ga vidim samo
I k njegovijem nogama da padnem!

SLUŽAVKA

kao da je želi rukom otisnuti:
Unutra? Ti?!

MARIJA MAGDALENA

Pa što ti je do toga?
Trenutak samo - !

SLUŽAVKA

Taka grješnica
U ovu kuću zar da ulazi? -
Poludjela si!

MARIJA MAGDALENA

Možda imaš pravo!
Ja više ne znam... Sve se smutilo
U duši mojoj... Pogled mi se gasi! -
U grlu vatra... gori... pali me!
Unutra daj mi! Nek taj plamen zgasne!

SLUŽAVKA

Vas Jerusalem pozna te! - Otidi,
Da ne blatiš nam praga!

MARIJA MAGDALENA

spustivši se na stube:

Ne mičem se,
Dok moju molbu ti ne uslišiš!
Ta, gledaj, kako sunce teško pali,
A ranjave me ostaviše noge!

Osušile se moje žedne usne
Od prašine i muklih doziva,
Da Njega nađem. Cijeli dan i noć
Ni kaplju vode ja ne okusih!
Sa ovih stuba neću nikuda,
Pa da me ovaj čas i ubiju,
Il ne znam što!...

SLUŽAVKA

Zaludu ti je čekat!

MARIJA MAGDALENA

O, ne budi ko kamen okrutna!
Gle, dat ću ti - ! - A što ću da ti dadem,
Gdje nemam ništa više... Nemam krova
Ni hljeba... Samo ova haljina
Od čitavog imanja ostade mi!
U uspomeni minule večeri.
On reče: zbacij sve i pođi za mnom!
I evo! Pođoh! - Sad mi braniš ući...

SLUŽAVKA

Otidi, jer ću sluge pozvati,
Da bace te na ulicu? - Što? - Nećeš?

MARIJA MAGDALENA

Ne! - Jednom ću ga dočekati ovdje!

SLUŽAVKA

Ja natjerat ću na te bijesne pse!

MARIJA MAGDALENA

Da natjeraš i zmije, ne idem nikud!

SLUŽAVKA

Tvrdoglava si preko svake mjere!

MARIJA MAGDALENA

Ko i ti kruta, nemilosrdna!

SLUŽAVKA

S tvrdoglavstva ćeš kajati se svoga!

MARIJA MAGDALENA

Tek jednoć mi se kajat valjalo!

SLUŽAVKA

Ja s ludom neću svađati se ovdje,
Već idem!...

MARIJA MAGDALENA

digne se naglo:

Ne! - Ne ostavljaj me tako!

Ta, žena si ko i ja! Smiluj se! -

Ti srca nemaš! Prokleta si! Stani!

SLUŽAVKA

ode u kuću i zatvori vrata.

MARIJA MAGDALENA

kako je poletjela za njom, udari objema rukama o čvrstu mjed i klone kraj vratiju dolje:

Otvori mi! - Pa da sam divlja zvijer,

Iz šume što je amo pobjegla,

Milosrđe bi moralo da bljesne

U tvrdom srcu, ako li ga imaš!

Nitko ne odgovara.

Zar ne čujete? - Ja ću vapiti
I udarati golim rukama
O užarenu ovu kapiju,
Dok ne klonem okrvavljena na tle!

IVAN

otvori vrata i pojavi se pred njom.

MARIJA MAGDALENA

trgne se:

Ti?!

IVAN

Koga tražiš?

MARIJA MAGDALENA

skupila se na zemlji:

Njega...

IVAN

Učitelja?

MARIJA MAGDALENA

Da! Učitelja tvoga...

IVAN

mirno, blago:

Čekaj ga!

MARIJA MAGDALENA

Ja čekam dugo, dočekat ne mogu,
U čekanju već tome umirem!

IVAN

Od sinoć zar?

IVAN

I ostavila dom si?

MARIJA MAGDALENA

Od sinoć, il' koliko:
Sto, dvjesta ljeta, tko bi znao to?
Ja samo znam, da svake misli iskra
I svaki trzaj, svaki drhtaj srca
Sram njega stazom bola pute traži,
Al svi su puti tame prepuni
I skrivaju mi vidik, sunce kriju.

MARIJA MAGDALENA

Dom i sve!

IVAN

I želiš za njim?

IVAN

stupio je preko praga:
A dosle!

MARIJA MAGDALENA

Da. Ja želim to!

IVAN

A vratiti se nećeš nikad?

MARIJA MAGDALENA

digla se:
Dosle? - Što me pitaš to,
Gdje ni ja više ne sjećam se onog,
Kraj mene što je prošlo!...
Uprla je ukočeni pogled preda se.
Vidjeti ga
I kazati mu -
Ušuti.

MARIJA MAGDALENA

Nikad!
Tko pođe tako kao ja, taj puta
U stari život naći ne može!
Pred mojim okom dižu se daljine,
Sve šire, veće, pune sjetnih zvijezda,
Ko suze lijepih, kao suze sjajnih!

IVAN

Što?

IVAN

Da. Za njim ide sve! U pustinji,
Kud izveo ga Duh od Jordana,
I ondje dana četrdeset bi,
Sa zvjerinjem je tamo boravio
I anđeli mu služahu. - A poslije
Mi s njime, evo, svuda idemo!
I ostavimo oca svojega,
Jer on je bolji, on je otac naš
I brat i mati, dom i kuća naša!

MARIJA MAGDALENA

iza kratkoga muka:
Ja ne znam. - Ništa.
Kad opazim ga, glas mi zapinje,
I samo bih ga tako gledala,
Bez riječi, nijemo, tiho, kao u snu!

MARIJA MAGDALENA

A tebe ljubi?

IVAN

Ja mu ležah sada
Na grudima, kad vapila si vani!

MARIJA MAGDALENA

I reko ti je, neka pođeš?

IVAN

Jest.

MARIJA MAGDALENA

I da mi kažeš?

IVAN

Da će doći čas,
Čas izbavljenja...

MARIJA MAGDALENA

I da čekam?

IVAN

Čekaj,
Jer nikoga još nije ostavio
Bez nade i bez traka milosti.

MARIJA MAGDALENA

Oživio je mrtve?

IVAN

Lazara

I Jairovu kćer, mladića onog;
I dade zdravlje mnogima, te knjige
Ni u svijet ne bi mogle čitavi,
Da tkogod ova djela popiše!

MARIJA MAGDALENA

Da i ja vidim!...

IVAN

Spavao je tako
U lađi jednoć. Svi smo bili s njim.
I postade oluja velika,
I valovi su lađu punili,
Zaljevahu je, a on spavaše...
Probudiše ga: "Učitelju! Ustaj!
Zar ne mariš, što tako ginemo?"
On ustane i zaprijeti vjetru
I reče moru: "Ćuti! Prestani!"
I postade tišina velika!

MARIJA MAGDALENA

slušala je Ivana bez daha:
On vlada vjetrom, on zapovijeda!
Gospodar mora, vladar valova!

IVAN

A drugom opet uze mene, Petra
I Jakova i pođe na goru,
Da pomoli se Bogu. Postade
U molitvi mu lice drukčije,
A haljine ko snijeg bijele, sjajne.
I govorahu s njim dva čovjeka.
I dođe oblak, pa nas zakloni;
Iz oblaka smo čuli silni glas:
"To sin je moj, i njega slušajte!"

MARIJA MAGDALENA

kao u nekoj omaglici:
I postade mu lice drukčije...

IVAN

Ni pogledati nismo smjeli sjaj,
Iz očiju što na nas padaše...

MARIJA MAGDALENA

Da i ja jednoć vidim svijetlo to!...

IVAN

Ja nemam više želja nikakvih,
Već da sam uza nj... Sretan sam, kad ćutim
Na svojem čelu ruku njegovu,
I kad mu slušam udaranje srca,
A divni pogled blagih očiju
Ko san mi sklapa vjeđe lagano
I onda vidim ono, što se javlja
U dane davne i daleke. Vidim
Val golemoga, zlatnog snatrenja!

MARIJA MAGDALENA

Da. I ja snatrim i ja gledah dugo
Svu noć u one oči, što no daju
San, raskoš, tajnu smrti i života!

IVAN

zanio se u svojoj viziji:
I kadšto čujem glas ko trubu silnu
Gdje govori i zove: dođi amo!
I gledam prijesto, netko sjedi na njem,
Po viđenju je kao sard i jaspis,
Svud naokolo duga kao smaragd!
Starješine kraj njega u bjelini,
Na glavama im zlatne, divne krune!
Svud izlaze i gromovi i munje

Od prijestola, i sedam žižaka
Pred prijestolom u silnom žaru gori
Nad staklenijem morem kao kristal...

MARIJA MAGDALENA

sluša riječi, što padaju opojno poput vina
Ti vidiš sve to?

IVAN

nastavlja u svome zanosu:
Vidim Jerusalem.
Gdje izlazi od Boga sa neba
Ko ukrašena mužu nevjesta.
A ima zid i vrata dvanaestora,
I građa zida njegova je jaspis
I zlato čisto kao čisto staklo;
I ukrašen je temelj kamenjem:
Halkidon, saphir, jaspis, smaragd, sard,
Sardoniks, viril, topaz i hrisolit
Hrisopras, jakint i ametist...

MARIJA MAGDALENA

gleda ga izvan sebe:
Oči!
U očima je tvojim noć i munja
Kadikad samo rasja zjenicu.

IVAN

I dvanaest vrata - zrna bisera
I svaka vrata - jedno samo zrno,
I crkve nema u njem, jer je crkva
Svedržitelj i jagnje. I taj grad
Ne potrebuje sunca ni mjeseca,
Jer slava božja njega prosvijetli!
I čista voda rijeke kao kristal...
Života drvo... noći tamo nema!...

MARIJA MAGDALENA

On sve ti ovo daje vidjeti?

IVAN

smiješeći se:

I više još... i još ću više vidjet...

MARIJA MAGDALENA

uhvatila se rukama za grudi i nazaduje:

On daje to? -

IVAN

Ti blijediš?

MARIJA MAGDALENA

Bojim se!

IVAN

Zar njega?

MARIJA MAGDALENA

Da.

IVAN

A zašto?

MARIJA MAGDALENA

Tako. Vidim.

Da u mom srcu ima grijeha još,
Da nisam čista, i da crne ljage
Sa čela moga nisu nestale...

IVAN

pokaže joj otvorena vrata:

Pa pođi k njemu...

MARIJA MAGDALENA

udaljila se sasvim na lijevo:

Ne. Sad ne smijem.

IVAN

Zar bojiš se, da strasti nisu još
Utrnule? Zar uvijek još gore?

MARIJA MAGDALENA

tihim šaptom, kao u strahu:

Da. To je ono! Ja sam jošte ista,
Što bijah jučer. - Čekati mi valja!

IVAN

Tu ostaj, pa sa drugim jadnicima
Pristupi k njemu. Kadno gubavci
I kljasti, slijepci sjate se, tad i ti
Rub njegve halje dirni svojom rukom,
I bit ćeš čista...

MARIJA MAGDALENA

Rekao je to

Još jučer, ali ova noć me sništi...
I kad sam htjela sve odbaciti,
Pojavio se opet onaj lik,
U čežnji svojoj što ga uvijek snivam,
Vas raskoši i slatke slutnje pun...
I sad se bojim pomisliti -
Prekrije lice rukama.

IVAN

odilazeći u kuću okrene se još jednom na vratima:

Vjeruj!

Nestane iza vrata.

MARIJA MAGDALENA

spusti se na klupu ispod zida na lijevoj strani.

Iz jedne ulice s desna izlaze tri fariseja u razgovoru.

PRVI FARISEJ

ulazeći:

Ja rekoh već: glavaru sveštenućkom
Tog čovjeka bi predat valjalo!

DRUGI FARISEJ

Al sad o pashi?

TREĆI FARISEJ

Da se narod možda
Ne pobuni?

PRVI FARISEJ

mahne rukom:

Ah! Narod!... Treba ga
U tamnicu tek bacit, pred sud pozvat,
I vidjet ćete: onaj isti puk,
Što s klicanjem ga jučer uveo
U Jerusalem, sudit će ga na smrt.

MARIJA MAGDALENA

stisnula se sasvim kraj zida.

DRUGI FARISEJ

pogledavši terasu Simonove kuće:
U Simonovoj kući boravi!

TREĆI FARISEJ

I stog nam valja na oprezu biti
I u blizini, da ga vidimo,
Kad izlazio bude...

PRVI FARISEJ

Govori,
Da okrećeni mi smo grobovi,
A eto, sjeda za stol Simonov!
Spazi Mariju Magdalenu.
Gle! Zavodnica, što je obećala,
Da smamiti će lijepog pravednika!

DRUGI FARISEJ

Bez nakita, a kose raspletene,
Sva blijeda... što je?

TREĆI FARISEJ

Koga čekaš tu?

MARIJA MAGDALENA

ne odgovara ništa.

PRVI FARISEJ

Začarao je i nju prorok taj!
Još jučer, kad ga bješe spazila,
Promijenila se sva i nije znala
Da prozbori ma jednu samo riječ!

DRUGI FARISEJ

A kako li se samo hvastala,
Da sništiti će ga jednim pogledom!

TREĆI FARISEJ

porugljivo:
Zar misliš i ti poći valjda
U pustinju, pa da mu služiš ondje?

PRVI FARISEJ

On voli se potucati s grješnicama,
S ribarima i carinicima,
A nas u duši svojoj prezire!

TREĆI FARISEJ

Mariji Magdaleni:
Pa zašto, da mu i ti ne sjedneš
Uz koljeno?

DRUGI FARISEJ

Ta, prozvaao te čišćom
I bjelijom od rosnih lijerova!

PRVI FARISEJ

Još uvijek šuti!

DRUGI FARISEJ

Ne odgovara!

TREĆI FARISEJ

porugljivo se smiješi:
Zatravila je božjeg proroka
I ponosito tad -

MARIJA MAGDALENA

naglo se digne prekinuvši ga:
A što bi vi,
Da rekнем vam?

PRVI FARISEJ

Pa ipak zboriti zna!

MARIJA MAGDALENA

Da saspem vam u obraz ono sve,
Što i on vam je sasuo, da rečem
Sve one riječi, ne bi pomoglo,
Jer u vas nema obraza! Ko sjene,
Što vuku se po tamnim kutovima,
I vaši oči tako traže plijen,
Da gladnom pandžom zgrabe ga i snište!

PRVI FARISEJ

Gle! Jučer nisi tako zborila!

MARIJA MAGDALENA

Ne! Jučer nisam, ali danas zborim!

PRVI FARISEJ

Naučio te ovoj besjedi
Tvoj prorok!

MARIJA MAGDALENA

Spoznah tračak istine!

DRUGI FARISEJ

Zar tako brzo?

TREĆI FARISEJ

Jednu samu noć?

PRVI FARISEJ

Čudesa to su sina božjega!

MARIJA MAGDALENA

O, gledat ćete ta čudesa i vi,
Još prije nego sami mislite!
Al onda!...

PRVI FARISEJ

Onda?

MARIJA MAGDALENA

kratko, tvrdo:

Ništa više!

DRUGI FARISEJ

Gledaj!
I prijetit znade!

TREĆI FARISEJ

Tko bi rekao,
Toliku hrabrost da joj prorok dade!

MARIJA MAGDALENA

Da! Rugajte se samo! Ne možete
Učinit ništa!

PRVI FARISEJ

Je li?

DRUGI FARISEJ

Vidjet ćeš
Za koji dan, kad gradskim ulicama
Poteče krv!

MARIJA MAGDALENA

Zar njegova?

TREĆI FARISEJ

Ta, eto!
Zar nisi čula, sam je rekao,
Da predat će ga sudijama. Moraš
Da vjeruješ mu, on je prorok!

MARIJA MAGDALENA

Lavež
Taj plazi blatom, ne može se dići
Do njega ni okaljati podnožja
Na kojemu se diže nad vama!

PRVI FARISEJ

Na okaljano pljuniti će čelo
I zadnji sluga sudijski, a ti
Za njegovim ćeš tragom...

DRUGI FARISEJ

Platit ćeš
To izdajstvo...

TREĆI FARISEJ

Pa nek ti pomogne
Tvoj prorok onda!

DRUGI FARISEJ

Bit će kasno!

TREĆI FARISEJ

Ali

Ti vjeruj samo njemu, nadaj se!

Zamaknu na lijevo.

MARIJA MAGDALENA

pođe prema bunaru, ali uto bane pred nju
Marcelo došavši iz one ulice odostrag.

MARCELO

Ah, tu si, zmijo! - Gdje si sinoć bila?

MARIJA MAGDALENA

zadržće i pokroči natrag, ali se brzo sabere:
U svome domu noć ne dočekah!

MARCELO

Da gdje?

MARIJA MAGDALENA

mirno, jednostavno:

Na gradskim ulicama.

MARCELO

muklim krikom:

Ti?!

MARIJA MAGDALENA

Već misliš, da sam s kime noćila,
Sa ljubavnikom starim ili novim,
I cijelu noć mu usne ljubila
Prekrivajuć ga pramovima svojim?

MARCELO

gnjevno:

O, ne muči me! Da mi nisi rekla
Ni jedne riječi više! - Došao sam
U ložnicu ti noćas... Nigdje nikog!
Ni dvorkinja, ni sluga, prazno sve!

MARIJA MAGDALENA

Ti ne vidiš još vazda, kuda pođoh!

MARCELO

O, vidim! - Reci, tko te je cjelivo
I svilu tvoje kose raspleo?

Prezirno:

Ni sama ne znaš? Ne sjećaš se više,
Toliko ih je bilo! - Stidi se! -
Na ulicama gradskim noćila si!
S vojnicima si valjda ležala
Pod šatorjem, u žeđi razvratnih
I divljih, gnjusnih, pjanih zagrljaja!
U očima se jošte pozna trag
Nezasitne i bijesne ove noći!

MARIJA MAGDALENA

iza kratke stanke, spokojno:

I više nemaš ništa da mi rečeš?

MARCELO

O, mogao bih more kletava
Da bacim tuj pred bezočne ti oči
A onda, kad se srušiš nemoćno,

Da zgazim ovo čelo sramotno
I ove usne, što sam ljubio
Od žarkog sunca više! - Ove oči -
Oh, u njima je laž i samo laž!

MARIJA MAGDALENA

gledajući u stranu:
Ne! Ni ti još ne vidiš ko ni ja
Trak svijetla onog!

MARCELO

Što mi zboriš to?

MARIJA MAGDALENA

Iskazat ću ti sve. I poslušaj me!

MARCELO

Zar nisi rekla jučer, kad sam došo
Da čekaš nekog novog ljubavnika?

MARIJA MAGDALENA

Ja čekah njega, al je došo drugi!
To bješe on, i nije bio on,
Da l' san il' java, ne znam još ni sada!

MARCELO

A ime?

MARIJA MAGDALENA

Vas je Jerusalem za njim
U klicanju i slavlju išao
Sa granama i pjesmama i cvijećem!

MARCELO

Ah, Nazarenac!

MARIJA MAGDALENA

Došao je, vidiš,
I rekao mi, neka za njim pođem!

MARCELO

Ti?! Za njim!

MARIJA MAGDALENA

Eto, već sam pošla za njim!
Razumjela mu nisam besjede,
A možda i sad ne razumijem,
Al ipak pođoh, ipak, evo, idem!
Razdadoh sve i kuću ostavih,
Na meni tek je ova haljina.
I čitavu sam noć ga tražila
Po ulicama i po trgovima,
U zavjetrini vrtova i svuda.
Tek sad ga nađoh, ali neki strah
Prikovao me ovdje. Sad ne mogu
Da opet vidim oči njegove.
I moja čežnja nije umrla.
Al drukčije je nekud nego prije
I nepoznata mojim mislima,
Pa ipak živi ovdje u srcu! -
Ja sve ti rekoh! Sada znadeš sve!

MARCELO

Ta, to je ludost!

MARIJA MAGDALENA

Makar i to bilo,
Ja svoga puta neću mijenjati,
Već naprijed želim istim stazama,
Dok ne vidim i ne razumijem!

MARCELO

Što imaš vidjeti?

MARIJA MAGDALENA

Ono, što i drugi!

MARCELO

Ti buncaš kao u snu. Bolesna si!

MARIJA MAGDALENA

Pa možda i to! Ali sad je kraj,
I meni valja samo nekud poći...

MARCELO

Ti sama ne znaš, kakve riječi zboriš!

MARIJA MAGDALENA

Ja znam ih davno, jer su ležale
Duboko, tuj u mojim grudima,
Al nisu mogle tamu prodrijeti
I čekale su željno jedan dan,
Da netko dođe, da ih probudi!

MARCELO

gorkim posmjehom:
I došao je!

MARIJA MAGDALENA

Došao je, evo!
Probudio je tajnu glasova,
I oni sada izlaze sve jači,
Ko da ih netko drugi govori,
A ja im samo jeku ponavljam.

MARCELO

U očima ti nema jeke ove,
Jer iz njih stare strasti prodiru
I traže udilj nove naslade!

MARIJA MAGDALENA

mutno:

Da! Tog se bojim, al će proći i to,
Pa možda kad me već i ne bude,
A onda ću da vidim krajeve,
Što sada ih ne mogu gledati!

MARCELO

Zar to će biti sreća?

MARIJA MAGDALENA

Za me: da!

MARCELO

To sve je samo puka opsjena;
Ti samu sebe varaš! - Vрати se!
Taj put za tebe nije! - Bit će kasno,
Upoznaš li, da nemaš više nada,
I da se nebo tvoje smračilo...

MARIJA MAGDALENA

laganim smiješkom:
Ne! Moje nebo smračiti se neće,
Jer na njem ima mnoštvo tajnih zvijezda,
I one će mi putove pokazat...

MARCELO

Osvijesti se i slušaj! Pođi sa mnom!
Ja imam dvorac, pust i samotan,
A na moru je! Mermer portika

U beskrajnim se valovima ljeska.
Na srebrnoj ćeš ležat nosiljci
I slušat pjesmu valova i cvijeća!

MARIJA MAGDALENA

Zaludu zoveš, ja te ne slušam!

MARCELO

tihim, strastvenim šaptom:
Ja imam zlatnih haljina i pregršt
Dragulja čistih. Imam koprena,
Ko uzdisanje sutona su lake,
I njima ću te prekrit čitavu,
Da blaže plamen mojih cjelova!

MARIJA MAGDALENA

Sve prekasno je! Ja ne mogu poći.

MARCELO

Il hoćeš možda nekud u goru,
Gdje nema ljudi, - evo, ja sam spreman!
I podat ću ti tvoju mladost svu,
Ljepotu, ljubav, život i smrt. - Dođi!

MARIJA MAGDALENA

Ne, prijatelju. - Ja te ostavljam.
Znam. Ljubio si. Ali sad je kasno.
Jer ono, što se jednoć izgubi,
To ne vraća se više. - Ostavi me!
Razidoše se naši putovi,
Pa čemu, da ih zalud tražimo,
Gdje ne bismo im traga nikad našli.

MARCELO

sasvim kraj nje:
I posljednja je ovo?

MARIJA MAGDALENA

izdrži njegov pogled:
Posljednja!
Oprosti mi! Ja drukčije ne mogu!

MARCELO

A znaš li, što si sad uradila?

MARIJA MAGDALENA

Znam. - Rastadoh se sa životom svojim!

MARCELO

Ja bdjeti ću nad tobom! Čuvaj se!
I da te vidim s kime, - mrtva si!
Oboje se gledaju još časak u tajni posljed-
njega rastanka. - Odostrag prolazi svijet,
neki se zaustavljaju, a neki idu dalje. - Mar-
celo se okrene i pođe ne obazirući se više. -
Marija Magdalena uronila je u svoje misli
stojeći kraj zida na lijevo i ne sluša glasove
ljudi, koji prolaze.

PRVI MUŠKARAC

Izgrdio je sve fariseje,
A ipak, evo, pošao je danas
U Simonovu kuću.

DRUGI MUŠKARAC

Ali Simon
Poštenjak je i nije kao oni,
Po zbornicama štono hodaju.

TREĆI MUŠKARAC

slegne ramenima:

Ja ne vjerujem! Jedan ko i drugi!
On savršenstvu uči nas, a eto,
Sam svoju riječ krši!

DRUGI MUŠKARAC

I ti si
Još jučer klico!

TREĆI MUŠKARAC

Jesam. Ali poslije
Razmišljah o tom, što sam vidio,
I bilo mi je ko da nije sve
Onako, ko što ljudi pričaju.

DRUGI MUŠKARAC

Ti sumnjaš već!

TREĆI MUŠKARAC

Zar možda nemam pravo?
Da odista je on taj Mesija,
Zar izbavio ne bi narod svoj?

DRUGI MUŠKARAC

On govori o drugom izbavljenju!

TREĆI MUŠKARAC

To sve je lijepo, ali - vidjet ćemo!
Ne velim ništa!

DRUGI MUŠKARAC

Pa kad Hristos dođe
Čudesa veća može l' činiti,
No ovaj što ih čini?

PRVI MUŠKARAC

On je prorok
I čovjek svet, al' -
Pokazujući na Trećeg Muškarca:
ovaj ima pravo:
On morao bi puk svoj izbaviti!
Međutim se oko ove trojice skupilo još neko-
liko muškaraca i žena, pa slušaju razgovor.

PRVA ŽENA

Prvome Muškarcu:
Osamnaest ljeta bijah bolesna
Od duha zloga, bijah zgrčena,
Ne mogavši se nikad ispraviti,
A on mi samo reče jednu riječ:
"Od bolesti oproštena si svoje!"
I evo, sada hodam! - Pitajte,
Koliko vas je volja, ne možete
Potamniti mu slave!

PRVI MUŠKARAC

Žene idu
Za njegovijem tragom najviše!

PRVA ŽENA

Jer nisu kao vi, što tražite
Po danu i kraj svijetla vidjelo!

TREĆI MUŠKARAC

Mi želimo do u dno vidjeti!

PRVA ŽENA

Al onda vam se pogled zamuti,
I pred vama je samo pusta magla!

JEDAN GRK

Da! I ja sam ga jednoć gledao,
I od svih ljudi činio se veći,
Što ikada ih vidjeh!

PRVA ŽENA

Gledajte!

Taj čovjek nije rođen u Judeji,
Pa ipak mora priznati mu slavu.
A vi, što djela vidjeste mu sva,
Vi sumnjate i glavom skrećete! -
Zar nije onda pravo rekao,
Da nitko nije prorok u domaji?!

DRUGA ŽENA

A znate l' onog što se rodi slijep,
I on mu oči kalom otvori!
Ded! Pitajte ga, što mu rekoše
Svi sveštenici i fariseji,
Jer htjedoše, da sakriju to čudo!
Ni jedan nije odgovorit znao,
Već rekoše mu, da je grješnik težak,
U grijesima da rodio se vas,
I baciše ga napolje.
Otraga se pojavilo nekoliko rimskih vojnika.

TREĆI MUŠKARAC

spazio ih je, Drugoj Ženi:

Ded, gledaj!

Od ovijeh nek izbavi nas on!

Skupina se razilazi po trgu. - Oni vojnici
stanu, jedan se nasmiješi pokazujući one, što
su se razišli, pa odu dalje. - Marija Magda-
lena stoji tamo kraj zida kao kip od kamena. -
Tri judejska mladića izaju s lijeve strane, i
prvi od njih je spazi, pa se polako prikrade do
nje i obuhvati je oko grudiju.

MARIJA MAGDALENA

zadržće i krikne:

Ah!

PRVI MLADIĆ

Gledaj, kud se ta čarobnica
Uputila! - Što radiš ovdje?

MARIJA MAGDALENA

istragne se:

Pusti!

DRUGI MLADIĆ

Bez nakita je, pa na ulici!
Što znači to?

TREĆI MLADIĆ

Da nije nova šala?
Čistoćom želi ljude smamiti! -
Al zašto nisi kostrijet bacila
Na bijelu raskoš golih grudiju,
Izgorjet će ti tako na suncu!

PRVI MLADIĆ

Tek nije više nekud ponosna
Ko jučer! Pogled kanda zgasnuo je!

TREĆI MLADIĆ

surovo:

Baš dobro, da si ovdje! - Sramotno
Odbacila nas radi Rimljanina! -
Pred narod sada povest ću te ja,
Da on ti sudi!

MARIJA MAGDALENA

Eno! Vodi me!

TREĆI MLADIĆ

Pitaš? Je li?

TREĆI MLADIĆ

Ne bojiš li se?

MARIJA MAGDALENA

Predaj me
Toj svjetini, i nek me razderu,
Dovršit će se barem sve!

MARIJA MAGDALENA

Koga?

TREĆI MLADIĆ

Ne! Nećeš
Onako samo, kako misliš ti,
Da jednim mahom bude svemu kraj!
Ne! Polako će život izlaziti
Iz tvoga tijela. Svaki dah i vapaj,
Što otkine se tvojim usnama,
On krvlju mora biti poštrapan!

TREĆI MLADIĆ

Tako zar?!
Još uvijek ponos drski izbija
Iz bludničkijeh ustiju. Ja želim
Na koljenima da te gledam ovdje
Osramoćenu, da te bacim rulji,
Pa nek zabodu svoje gnjusne pandže
U tvoje meso!

MARIJA MAGDALENA

gleda ga sasvim mirno:
Prestraviti me želiš?

PRVI MLADIĆ

Kakva je to buka?

PRVI MLADIĆ

Obijesna je
I misli, da je samo šala sve!

DRUGI MLADIĆ

gledajući u jednu ulicu na desno:
Gle! Narod amo grne! Nekog vode!

DRUGI MLADIĆ

Al ova šala bit će krvava!

TREĆI MLADIĆ

Aj, dobro došli!
Mariji Magdaleni:
Ne dršćeš li sada?

TREĆI MLADIĆ

Pozovi sada svoga Rimljanina!

MARIJA MAGDALENA

Pred kime?

MARIJA MAGDALENA

Ja više neću njega zvati!

PRVI MLADIĆ

Aj!
Zar nasitio ovu noć je tebe?

DRUGI MLADIĆ

Gle! Evo ljudi!

TREĆI MLADIĆ

Da se nisi makla!

MARIJA MAGDALENA

Ja evo stojim, čekam. Sudite mi!
Svjetina se stala skupljati oko Marije Magdalene i mladića.

PRVI MUŠKARAC

Što vičete?

TREĆI MLADIĆ

Da l' vidiš, narode,
Tu grješnicu, što blati sveti grad?!

GLASOVI IZ PUKA

Da! Poznamo je!

TREĆI MLADIĆ

Primala je svakog
U grješni dom; i čelo joj svjedoči,
Da bezočna je, gnjusna bludnica!

GLASOVI IZ PUKA

Utucimo je!

PRVA ŽENA

Trećem Mladiću:
Nisi l' možda i ti
U njenu kuću dolazio?

TREĆI MLADIĆ

Eto!
Nek sama reče!

MARIJA MAGDALENA

pogleda ga samo jednim neizmjernim prezirom.

TREĆI MLADIĆ

Šuti!

GLASOVI IZ PUKA

Vodite je!
Silna graja.

PRVA ŽENA

spazila je nešto u otvorenom hodniku Simonove kuće i stane pred svjetinu, koja već hoće da navali na Mariju Magdalenu:

Ne! - Amo ide Njegov sjajni lik,
Bez krune mu je čelo kraljevsko
I vedro kao ljetni dan!

MARIJA MAGDALENA

zadržće i dahne:

Zar On? -
Iz kuće izlazi Isus, a za njim učenici i Simon Farisej.

ISUS

Šta hoćete?

PRVI FARISEJ

Da! Ubiti i zasut kamenjem!

GLASOVI IZ PUKA

Utucite je smjesta!

TREĆI MLADIĆ

pograbio je surovo Mariju Magdalenu i do-
vukao je pred Isusa.

SIMON FARISEJ

gledajući bijesna lica naroda Isusu:
Čuj, Gospode! Da u kuću se skloniš,
Jer mogli bi da budu -

MARIJA MAGDALENA

posrnula je i klonula kraj stepenica terase.

TREĆI MLADIĆ

stupi naprijed i poviče jakim glasom, koji
nadilazi svu onu buku:

Mirujte!

Svi ušute i gledaju ga začuđenim pogledom.

TREĆI MLADIĆ

Osudi je, jer ti si čovjek svet
I pravedan, pa da je narod uzme
I da je izvan zidina odvuče,
Nek tamo primi plaću za svoj grijeh!

TREĆI MLADIĆ

Isusu:

Mi vjerujemo, rabi, da si ti
Pun mudrosti, i vidimo čudesa,
Judeja što ih nije gledala
Još nikada! I zato reci nam:
Pokazujući na Mariju Magdalenu:
Gle, ovdje stoji žena bludnica,
U preljubi je stoput uhvaćena,
A Mojsije u zakonu nam veli,
Da ubijamo takve kamenjem! -
Što ti nam kažeš?

ISUS

gleda u zemlju i ne odgovara ništa.

PRVI FARISEJ

nakon kratke stanke u po glasa:
Gle, šuti!

TREĆI MLADIĆ

Reci! Puk će osudu
Izvršit namah. Zasut grješnicu!

GLASOVI IZ PUKA

Ubiti je valja!

GLASOVI IZ PUKA

sve bjesniji i žešći:
Osudi je! Osudi! Kamenja
Za zidinama ima za nju dosta!

Jedna se skupina približila k Mariji Magdaleni, i nekoliko se ruku već maša, da je pogradi za rame.

MARIJA MAGDALENA

poniknula je, a teški dah nadimlje joj prsa. Pijesti su joj grčevito stisnute.

ISUS

digne napokon glavu i progovori mirno:

Bez grijeha tko je, neka uzme kamen
I neka baci na nju!

Kako je zaječao prvi zvuk Isusova glasa, sve umukne, a kad je Isus dovršio, počne se narod povlačiti natrag tako da sprijeda ostane sama Marija Magdalena.

ISUS

obori opet glavu.

MARIJA MAGDALENA

ostaje nepomična na zemlji, samo joj iz prsiju izleti suhi šapat:

Gospode!

ISUS

iza dulje šutnje pogleda narod i vidjevši, kako su svi uzmaknuli, obrati se k Mariji Magdaleni:

A gdje su oni, što te tužahu? -
Ni jedan te ne osudi?

MARIJA MAGDALENA

tihim glasom:

Ni jedan!

ISUS

Ni ja te ne osudih! Ustaj! Idi!
Ne griješi više!

MARIJA MAGDALENA

digne se polako, i u tom trenu joj se pogled sastavi s pogledom Isusovim. - Tijelo joj zadržće nenadano, a sva čežnja provali u jednome očajnom vapaju:

Smiluj! Smiluj se!

Grčevito proplače i padne do njegovih nogu zagrlivši ih svom snagom.

ISUS

Simonu Fariseju:

Gle, Simone! Da l' vidiš ženu ovu? -

Ja u kuću sam tvoju ušao,

Ni vode mi na noge nisi dao,

O ona mi ih obli suzama!

Ni cjeliva mi nisi podao,

A ona moje noge cjeluje!

Pa zato joj se grijesi praštaju,

Jer veliku je ljubav imala!

Dalekim glasom:

I ona dobro djelo učini:

Za ukop tijelo spremila je moje!

Velika šutnja. - Čuje se samo pridušeno jecanje Marije Magdalene.

ZAVJESA PADA

Konac drugog čin

TREĆI ČIN

GOLGOTA

Crne pećine i nekoliko kržljivih stabala ispuniše čitav kraj. Teška, zadušljiva žega prodire u zemlju i u kamen, a nepomično, sažgano granje miruje i izdiše. - Tri crna, golema križa zabiše se u zemlju i stoje ovdje kao tri strašne, grozovite utvare. Na njima su razapeta tri krvava, blijeda tijela, što šute u strahoti beskrajnih bolova. - Šareno klupko naroda mota se oko stratišta, koplja rimskih vojnika gore u suncu, a ono jato nemoćnih jadnika stisnulo se podno srednjega križa čekajući spasenje. Krvave, bolne oči onih bijednika dižu se u visine k Njemu i traže nešto, ali odgovora nema. - A sunce je sve groznije i teže, kada želi spaliti i uništiti sve.

Prije nego se zavjesa dignu, čuju se divlji povici i smijeh razbješnjele gomile. Strasti su podivljale i kipe u vatri sunca i krvi.

MARIJA MAGDALENA

stoji među svjetinom, a ruke joj se dižu prema srednjem križu. Glas joj promuklo vapi prašnim vazduhom i probija viku puka:

Zar ne vidite?... Gledajte mu oči,
Gdje zalijeva ih znoj i oganj sunca,
I zar vam one sved ne kazuju,
Da pravedničku krv ste prolili!...

Okreće se k nekima:

Vi, što ste granje preda nj bacali
I haljine, kad ušao je k vama,
Milosrđa zar u vas više nema
Ni ljubavi?... Pa zašto - ?

Ruke joj klonu.

Sve je zalud...

I moje riječi padaju na kamen...
Izgorješe... i već ih nema nigdje...

PRVI FARISEJ

On car je cijelog Izraela,
Pa neka siđe s krsta! Evo! Čekam!
I svi ćemo ga vjerovati mahom!

DRUGI FARISEJ

Pomagao je uvijek drugima,
A sebi samom ne može pomoći!

TREĆI FARISEJ

Nek pomože mu Bog! Ta, uzdao se
U nj govoreći: ja sam božji sin!

PRVI FARISEJ

prema Isusu:
Ti, koji crkvu sam razvaljuješ
I za tri dana opet načinjaš,
Pomozi sebi! Sidi s krsta! - Gle!
Zar ne možeš? - A božji si sin!
Bučan smijeh.

DRUGI FARISEJ

I krunu imaš! Čitava Judeja
Proglasila te carem! Što ćeš više?!

MARIJA MAGDALENA

očajno:
O, Gospode! Ja vjerujem, al zašto
Sve ovo puštaš?... Da ih ne smrviš
U strašnom gnjevu?!...

ISUS

otvorio je oči i govori mirnim, dalekim glasom:
Kćeri Sionove,
Vi ne plačite za mnom, neg' za sobom
I djecom svojom, jer već idu dani,
U koje će se reći gorama
I bregovima: pokrijte nas!...

PRVI FARISEJ

Zar mu
Sve muke usta još ne svezaše,
Već udiš huli?!

DRUGI FARISEJ

Neće dugo!

TREĆI FARISEJ

Gledaj,
Probljedio je vas!

PRVI RIMSKI VOJNIK

A što ćemo
S tom haljom slavnog cara judejskoga?
Digne sa zemlje haljinu.

DRUGI RIMSKI VOJNIK

Podijelimo je!

TREĆI RIMSKI VOJNIK

Kako? Ne možeš!
Šivena nije, već izatkana
Sva s vrha do dna.

PRVI RIMSKI VOJNIK

Daj! Razderi je!

DRUGI RIMSKI VOJNIK

Ne! Već da za nju kocke bacimo!

TREĆI RIMSKI VOJNIK

Pa dobro! Daj!
Kockaju se.

PRVI FARISEJ

Isusu:
Da l' vidiš, silni care,
Za purpur tvoj se kocke bacaju,
A ti se s trona svojeg ne mičeš!...

PRVI RIMSKI VOJNIK

Tri!...

DRUGI RIMSKI VOJNIK

Četir!...

TREĆI RIMSKI VOJNIK

Dva!...

PRVI RIMSKI VOJNIK

I ja je dobih, evo!

DRUGI RIMSKI VOJNIK

baci ljutito kocke:

Ah! Nemam sreće!

TREĆI RIMSKI VOJNIK

Ni ja!

ISUS

ugaslim šaptom:

Žedan sam!

PRVI FARISEJ

Zar božji sin ožednjet zna ko i mi!

DRUGI FARISEJ

Učini čudo, ti, što tisuće

Nahranit znadeš!

PRVI RIMSKI VOJNIK

Da se odužim

Za haljinu!

Napuni sunder octa i nataknuvši ga na trsku
prinese ga k ustima njegovim.

Zar nećeš? - E, dakako,
Za cara nije ocat! - Što ću ti!

PRVI FARISEJ

Pretvori ga u vino ko na svadbi
U kani Galilejskoj!

Smijeh.

MARIJA MAGDALENA

Narode!

Pokarat će te Bog za ovaj grijeh,
Jer njegova se krv po ulicama
Izgubit neće, kud se prolila!

GLASOVI IZ PUKA

Krv njegova nek na nas padne sve,
Na djecu našu!

PRVI FARISEJ

Neka padne samo!
Zar i sad jošte da se plašimo!

MARIJA MAGDALENA

Ivanu:

Bar ti mu reci!... Volio je tebe!...
I neće odbit molbe... Neka saspe
Grom pravedni na čela bezbožna,
Da vjeruju i vide, tko je On!...

IVAN

A Njegva riječ...

MARIJA MAGDALENA

Gdje?

IVAN

Na večeri.

MARIJA MAGDALENA

Na rastanku?

IVAN

Da. - Mir vam ostavljam
I mir vam dajem - tako zborашe!...
I ne dajem ga kako svijet daje,
Da ne plaši se srce vaše. Idem
I doći ću vam opet. Radujte se,
Jer odlazim i velim: idem k ocu!

MARIJA MAGDALENA

Al ovu krv na čelu pogledaj,
I smrtni grč, u grozi bolova
Što steže tijelo, dere put i žile!...
Baci se na koljena pred Mariju.
Ti mati si mu!... Svaki drhtaj bola
I rane žari plačni uzdisaj
O tvoje srce kuca!... Ne čuješ li?...
Vaj, kako strašno udara i zove
I smiri se, pa opet navali
Ko glas oluje, kao jeka mora! -
Božanska snaga spalila bi sve,
Da rečeš samo riječ!...

MARIJA

stajala je dotle mirna u tuzi kraljevskog veličanstva između Marije Jakovljeve i Salome, a sada pogleda Mariju Magdalenu i progovori polako:

Kćeri moja,
Ti slušala si besjede mu mnoge,
Pa čemu tražiš ono, što se ne smije
Zaželjeti! I moje srce puca,
I čini mi se, da će prepuknuti,
Pa ipak, evo, stojim, čekam čas,
Da ispuni se, što mora biti!

MARIJA MAGDALENA

Ja vjerujem i znam, da želio je
Svršetak ovaj, ali kad ga vidim
Na krstu tome... onda.. ja ne mogu...
I sve je puno krvi... sunce... nebo
U jednom valu krvavome gori...
Klone na kamen.

PRVI FARISEJ

Mariji Magdaleni:
Sve molbe tvoje slabo pomažu,
Jer sin je božji zaspao i sanja
O judejskome carstvu!

DRUGI FARISEJ

Viši je
Od Iruda i rimskog Cezara!

TREĆI FARISEJ

pokazujući natpis na križu:
Tek ovaj natpis valjalo bi skinut
I popraviti. Sam je rekao:
Ja judejski sam car!

PRVI FARISEJ

Što pisah, pisah!...
To reče Pilat. Neka bude tako!

DRUGI FARISEJ

A gdje su oni silni gubavci
I kljasti, slijepi? Nema l' nikoga,
Da vidi prijesto svoga proroka
I učitelja?

TREĆI FARISEJ

Gdje su učenici! -
Zar samo jedan vjeran ostade?

PRVI FARISEJ

porugljivo:
Zaboravljaš na ovu bludnicu,
Pred njegov prijestol što se spustila,
A nadala se postat caricom
I vladati nad zemljom judejskom!

DRUGI FARISEJ

Da, sad je kraj i vladanju i carstvu!

TREĆI FARISEJ

I gasne život silnog Mesije,
A nema oca, da mu pomogne!...
Svjetina se smije. Dolaze nove skupine i obila-
ze oko križeva.

DRUGI MUŠKARAC

Prvome:
Što veliš sada? - Vjeruješ li još?

PRVI MUŠKARAC

Jest. Vjerujem.

TREĆI MUŠKARAC

I da će ustati?

PRVI MUŠKARAC

Jest. I to.

PRVI FARISEJ

Gle! Ti jedini si taj.

PRVI MUŠKARAC

Pa makar i to!

DRUGI FARISEJ

Bolje bi ti bilo,
Da šutiš...

PRVI MUŠKARAC

Je li?

PRVA ŽENA

Farisejima:
Pa da lakše onda
Svoj poso opet tjerate ko dosad!

TREĆI FARISEJ

Koliko vas je takih?

DRUGA ŽENA

Možda više,
No ti i slutiš!

PRVI FARISEJ

Misliš?

PRVA ŽENA

pokazujući narod:
Pogledaj ih!...
Zar prava to je radost? - Pijani su
Od krvi i od vaših besjeda,
Pa ne znaju, kud idu!

PRVI FARISEJ

Čuvaj se,
Jer danas nije Jerusalem vas
Zanesen kao onda, kad je ušo
Na magarici u grad...

DRUGI FARISEJ

Jedna riječ,
I srnut ćete svi niz brdo ovo,
A kamenje će vašim tragom padat!
Nastane buka. Iz uznojenih, crvenih lica izbija
mržnja i divlji bijes. Neki prijete ženama i Pr-
vome Muškarcu.

PRVI RAZBOJNIK

krikne iza glasa:
Ah!...

GLASOVI IZ PUKA

Čujte!... Šta je?...

Sve se glave okrenuše prema onoj uzvisini s
križevima.

PRVI RAZBOJNIK

Ja ne mogu više!...
Utucite me, il me skinite
Sa krsta ovog!...

PRVI FARISEJ

porugljivo se smije:
Gle! - Zar tako boli?

DRUGI FARISEJ

Gdje car tvoj trpi, zašto ne bi i ti
Sve muke poput njega snosio?

PRVI RAZBOJNIK

okrenuo se k Isusu, i kroz stisnute zube prodi-
re jad neizmjernih muka:
O, tko si?... Zbori! - Jesi l' Bog il đavo?,
Što nosiš? Da li blagoslov il kletvu?
Puk naziva te svojim Mesijom!
I ako jesi Hristos, spasi nas!
Pomozi sebi a i nama sada!...
Ti šutiš, evo! Ne možeš! Prokletstvo
Nek padne na te!... Lažo! Proklet budi!

DRUGI RAZBOJNIK

Ne bojiš li se Boga, kad si i sam
Rad grijeha svojih tako osuđen?
Mi osuđeni još smo pravedno,
Jer primamo po svojim djelima!
Zaslužili smo ovo, ali on
Zla nikakva učinio još nije!

PRVI RAZBOJNIK

bijesno, razjareno:
Zaslужili smo! Je li? - Neka spase
Nas pa i sebe! Zlotvor je ko i mi!
I jednaki smo sada!

DRUGI RAZBOJNIK

Isusu:

Gospode,
Spomeni me se, kadno uđeš jednog
U carstvo svoje!

ISUS

Zaista ti kažem:
Još danas sa mnom biti ćeš u raj!

PRVI FARISEJ

U raj zar?

DRUGI FARISEJ

Baš lijepo!

TREĆI FARISEJ

Drugome Razbojniku:

Raduj se!
Kraj božjeg će te sjesti prijestolja!

PRVI FARISEJ

Al valja biti strpljiv!
Prvome Razbojniku:

Eto, gledaj!
Tvoj drug će u raj ući. Eto, gledaj!
A ti se buniš!

DRUGI FARISEJ

Prije nego suton
Na polja padne, carstvo nebesko
Pojavit će se, puno vječnog sjaja!

TREĆI FARISEJ

Car judejski će s razbojnikom doći
Na svete dveri! Sedam korova
Na koljena će pasti!

MARIJA MAGDALENA

pridigla je glavu:

Čuješ li?...
O, čuješ li tu hulu, Gospode,
Što pogana je usta bacaju
Spram neba ovog, suncem sažganog?!

ISUS

digao je pogled u vis:
Oprosti, Oče, ne znamo, što čine!

MARIJA MAGDALENA

O, kako možeš?! -

IVAN

Miruj!

PRVI FARISEJ

porugljivo:

Prašta nam!

DRUGI FARISEJ

Premilostiv je.

TREĆI FARISEJ

Kako ne bi! Caru
I dolikuje tako!

MARIJA MAGDALENA

drhtavo:
Gledajte ga!
Sad zborit želi. Pogled obara!

MARIJA

Moj sine!

ISUS

blago:
Ženo!

MARIJA

zadrhtala je sasvim lako i malo pridigla ruke:
Slušam!

ISUS

Evo... Gledaj! -
Tu stoji sin tvoj!
Pogled mu se ustavio na Ivanu.
Evo, mati tvoja!

MARIJA

gleda ukočeno u one velike oči:
Zar sada će - ?

MARIJA JAKOVLJEVA

prihvati je nježno:
Da pođeš otud?

MARIJA

tuga je savlada samo jedan čas, i ona se opet
uspravi:
Ne! -
On molio je oca svojega,
Da mimo njega čašu tu pronese,
Al njegova da bude vječna volja!

SALOME

Gle, sad će smrt -

MARIJA

Ja ovdje ostajem!

MARIJA MAGDALENA

Zamutilo se svijetlo zjenica!
Pomozite!...

PRVI RIMSKI VOJNIK

dode bliže križu:
Ne! Nije mrtav još,
Jer prsi mu se dižu...

PRVA ŽENA

gledajući niz strminu:
Gledajte!
Na zapadu se javlja crni oblak,
Vas krvav...

PRVI FARISEJ

gleda je prezirnim rugom:

Znaci smrti njegove
Nad Jerusalem domala će pasti!
Zar ne bi i to još?... Da vidimo,
Gdje ubili smo sina pravednosti!...
S desne strane dolazi Marcelo s Josipom
Arimateje i nekoliko vojnika.

MARCELO

Je l' mrtav?

PRVI RIMSKI VOJNIK

Nije. Al će domala!...

MARCELO

Kad umre, tijelo s krsta skinite
I predajte ga onom čovjeku...
Pokazujući na Josipa iz Arimateje.

PRVI FARISEJ

stupi pred Josipa:
A što će ovaj?

MARCELO

Zar te pitah štogod?

PRVI FARISEJ

Ne velim tebi ništa, gospodaru,
Al ovaj bješe njegov učenik,
Pa šta će ovdje?

DRUGI FARISEJ

Izdajnik je on!

JOSIP IZ ARIMATEJE

U vrtu svome imam novi grob,
I Njegovo ću tijelo shraniti
U prebijelome mermeru-kamenu,
Da čeka zoru trećeg dana!

TREĆI FARISEJ

prema narodu:

Čujte!

To zasjeda je nova!

PRVI FARISEJ

Ukrast će ga
I onda reći, da je ustao
Od mrtvih!

DRUGI FARISEJ

Da l' čuste? - Ne dajte,
I dalje da vas tako varaju,
Jer gnjev će božji pasti na sve vas!

GLASOVI IZ PUKA

provale opet uzburkano:
Mi ne damo! Ne!

TREĆI FARISEJ

Strgnite ga dolje
Sa krsta ovog! Bacite ga tamo
U crni ponor!

MARCELO

stupi naglo među Fariseje i gurne ih u stranu:
Natrag! - Vidite li,
Gdje u suncu se ova koplja žare? -
Još jedan tren, i oštrica će vrela
U vaša prsa ući!

PRVI FARISEJ

Gospodaru,
Mi ne mislimo tako! Vjeruj!

MARCELO

Ukraj!

DRUGI FARISEJ

pokazujući na Josipa:
Al tko je njemu to dopustio?

MARCELO

Tko? - Želiš znati? - Pilat! - Zašto šutiš?
Gle, sad si krotak! - Pseto!

JOSIP IZ ARIMATEJE

Molih ga.
I nađoh u njegov stoput više srca
No u vas - braće njegove!

TREĆI FARISEJ

prezirno:

Pa dobro!

MARIJA MAGDALENA

došla je pred Josipa, polako:
U tvom vrtu bit će pokopan?

JOSIP IZ ARIMATEJE

Da. Čemu pitaš?

MARIJA MAGDALENA

Mirise i cvijeće
Sa sviju strana sabrati mi valja
I prosut povrh tijela njegova,
Da kraljevska ljepota počiva
U spokojnome -

MARCELO

prekine je nesmiljeno:
Ovu noć te čekam!

MARIJA MAGDALENA

zadržće:
Ti! - Zar još uvijek...

MARCELO

Jest.

MARIJA MAGDALENA

A ja ti rekoh -

MARCELO

Zaboravih!

MARIJA MAGDALENA

Zar ne vidiš moj bol?

MARIJA MAGDALENA

Ne!

MARCELO

Za mrtvijem da udilj tuguješ?

MARCELO

Prkosiš mi! - Gle, vojnike ove!
I jake su im pijesti! Zgrabit će te
I svezati! Pa kad se nasitim
Ljepote tvoje, bacit ću te njima,
Da zadnji bljesak tvojih očiju
U zagrljaju zgasne njihovu!...
Zrakom poleti jaki val vjetra.

MARIJA MAGDALENA

On ustati će!

MARCELO

Zbilja?

MARIJA MAGDALENA

ispruži daleko ruke:
Da l' čuješ znak?

MARIJA MAGDALENA

Vidjet ćeš

Ko i svi ovi!

PRVA ŽENA

Ah! Pogledajte oblak,
Što digao se bio! Sve je veći!
I domala će sunce prekriti!

MARCELO

I ti vjeruješ?

DRUGA ŽENA

gleda niz goru:
Nad gradom silni digao se prah,
I čini se, da oganj negdje gori!
Među narodom nastane metež.

MARIJA MAGDALENA

Da ne vjerujem, zar bih ovdje bila?

PRVI FARISEJ

Stražare mu kraj groba postavite,
I vidjet ćemo, hoće l' onda ustat!

PRVI FARISEJ

Ne!... Nije ništa! Ne vjerujte, ljudi!

MARCELO

uhvati je za ruku:
Ja neću dulje tvoju mudrost slušat,
Već hoću, da mi dođeš ovu noć!

DRUGI FARISEJ

To sve je laž!

TREĆI FARISEJ

I varaju vas!
Jaki udarac grmljavine.

MARIJA MAGDALENA

Čuj!
Je l' to laž?
Crvenilo postaje sve mutnije i teže. Još malo i
krvava tama prekrit će sve - i ljude i one križe
ve.

PRVA ŽENA

Gle! Sunce umire!

MARIJA MAGDALENA

O, jao tebi, zemljo judejska,
Što ubila si svijetla vječnog trak!

PRVI FARISEJ

Marcelu:
Zapovjedi vojnicima -

MARCELO

prekine ga:
Šta hoćeš? -
Osudiste ga sami!

PRVI FARISEJ

Mogli bi
Da dignu bunu!

MARCELO

Tko? Zar ovi tuj?!

PRVI FARISEJ

Pobjesnit će!

MARCELO

Pa vi ste sami htjeli
Da ubijete toga čovjeka,
I Pilat vam je želju ispunio! -
Ja ne mičem se!... Što me briga za to!
Narod međutim postaje sve nemirniji. U
mnogim očima dršće strah i groza onoga, što
će doći iz toga krvavog, užarenog neba.

ISUS

rastvori još jednoć oči i zavapi silno:
O, Eli! Eli! Lamâ Azâvtani?
Svi zadržću i nehotice. - Kratka stanka grozo-
vite šutnje.

PRVI FARISEJ

tiho:
Čuj! Iliju već zove u pomoć!

DRUGI FARISEJ

Da vidimo, u zadnji hoće l' čas
Pomoći mu i doći, da ga skine.
Iz daljine se čuju glasovi pomaganja. - Pred
nama nastaje gužva i buka. Sve bi htjelo da
nekuda pobjegne, samo ona skupina pod kri-
žem ostaje mirna. - Sunce se sve više mrači.

SLUGA CRKVENI

doleti bez duše s desna, a iz ustiju mu padaju
divlje, lude riječi:
Da l' živi?

PRVI FARISEJ

Šta je?

SLUGA CRKVENI

Zavjes božjeg hrama

Od gornjega se kraja razdrije
Do donjega; i zemlja se potrese,
I kamenje se raspade ko pjena;
I grobovi otvoriše se davni,
I tijela svetih ustadoše mnoga,
Što pomrli su; vidješe ih svuda
Po ulicama jerusalemskim!...

PRVA ŽENA

Sad vidite strahotu golemu,
Što pade na nas i na djecu našu!

GLASOVI IZ PUKA

sve tjeskobniji:
O, jao nama! Jao djeci našoj!
Silna grmljavina i vjetar. Sve se smračilo. Ne-
ki bježe niz brdo, a drugi padaju na koljena.

MARIJA MAGDALENA

stajala je neprestano gledajući Isusa, ali naje-
dnoć, kada je nešto spazila, poleti u onoj buci

prema križu i uspne se na kamen sasvim blizu
Njega:

Jest!... Ja te vidim!... Eto... sad mi zboriš,
Ko nikada što nisi! - Zjenice
U moju dušu prodiru ko mač!
Govori!... Reci!...

ISUS

dahne još jednom:

Svršeno je!

MARIJA MAGDALENA

Ah! -

Ugasilo se svjetlo! - Mrtav! - Zašto?!

Baci se na njegovo tijelo i zagrlji ga mahnitoš-
ću posljednje čežnje.

MARCELO

nastonio se naprijed na svoj mač:

Da! Zaista, On bješe pravednik!

Oluja se pomalo gubi. - Kroz oblake prodire
krvav trak sunca i pada na srednji križ i na
Njegovu mrtvu glavu. - Kratka stanka.

ZAVJESA PADA

Konac trećega čina

EPILOG

VRT JOSIPA IZ ARIMATEJE.

Još nije zarudjela zora. Samo se tanki tračak dana stao između granja provlačiti, da obasja onu česmu u grmlju, par mramornih klupa i onu pećinu tamo, gdje se i u mraku bijeli ulaz u grobnu spilju. Sve je puno cvijeća, paoma i kedrovih stabala, masline miruju u jutarnjoj tišini, samo ona voda, što pada po lišću i po travi, muti zaspali mir. Nekoliko stepenica u dnu otkriva nam daljinu procvalog vrta, što nestaje u tamnome zelenilu bujnoga stabalja.

Još nema zore, ali će domala planuti u vječitoj i bezmjernoj ljepoti!

Marija Magdalena, Marija Jakovljeva i Salome dolaze s desna noseći posude s mirisima.

MARIJA JAKOVLJEVA

pogledavši prema grobu:
Stražarâ danas nije...

SALOME

To je čudno! -
Još nema sunca!...

MARIJA JAKOVLJEVA

Tko će nam odvalit
Od grobnih vrata kamen?

SALOME

Da je pošo
Od muških tkogod s nama!

MARIJA JAKOVLJEVA

spusti posudu na tle:
Čekat ćemo!
Kad plane sunce, netko će nam doći...

SALOME

isto tako:
Svi muški nekud nestadoše sada,
Tek mi smo kraj njegov same ostale
I gledamo svršetak...

MARIJA MAGDALENA

promatrala je dosada nepomično grob, ali na
zvuk Salomina glasa nenadano se prene i ok-
rene se k njoj:

Tko to veli? -
Svršetak? - Čega? - Ja ga ne vidjeh!
Ja poznajem samo sunca vječni trak,
U onoj tami što je drhtao
I dolazio k meni!...

MARIJA JAKOVLJEVA

I ti misliš,
Da ono, što je pred smrt zborio,
Da odista će - ?

SALOME

tiho:

Treći dan je danas!

MARIJA MAGDALENA

čvrsto:

Da! Treći dan! - I danas ćete vidjet
Sve ono, što nam dočekati valja,
I što je nama pripremio on!...
Ko divni glas i jeka sa neba
Objavit će se riječ istine!...

MARIJA JAKOVLJEVA

Ja vjerujem u riječi njegove
I u sve ono, što sam vidjela,
Al kad se jada ovog spomenem,
Što nad glave se naše spustio,
Tad slutim zlo...

SALOME

Osudiše ga, eto,
I ubiše... a treći dan je već...

MARIJA MAGDALENA

jasnim glasom:
A zašto po svoj zemlji tama bi
Od šestog pa do devetoga sata,
I zašto li se zavjes božjeg hrama,
Od kraja gornjeg pa do donjega,
U jedan mah na dvoje razdrije?
Iz grobova su mrtvi ustali
Ko na dan strašnog suda! - Niste li

Sve ovo možda vidjeli ko i ja?
Ta, stajale smo sve na golgoti!

MARIJA JAKOVLJEVA

Svih muka strava, pečal bolova
Zamutio nam pogled, smeo mozak,
I ne vidimo pravo...

SALOME

Ne možemo!

MARIJA MAGDALENA

Vi nestalne ste ko i onaj puk,
Što u grad ga je vodio sa slavom
I s palmama i klicanjem i cvijećem,
Da onda poslije divlje zavapi
Pred sudijama: "da se razapne!"
Zadrhtala je.
Još sad im gledam zapjenjena usta,
Krv očiju i uzdignute pijesti,
Ko da je vihor duše njihove
U mahnit vrtlog bijesno zanio! -
A u tom jatu bilo je i onih,
Na koje pade milost njegova!

MARIJA JAKOVLJEVA

I zato, vidiš, bojim se...

SALOME

Svi kažu,
Da više neće biti ničega;
Zaludu da su naša nadanja,
I naše slutnje da su pale u noć!...

MARIJA MAGDALENA

Tko veli ovo?

SALOME

Svi. I učenici.

MARIJA MAGDALENA

gorkim smiješkom:

I učenici! - Da. I oni vele. -
Među njima se našo izdajnik,
Za šaku srebra što ga sramno proda
I što mu tako plati ljubav svu.
Zatajio ga drugi, odoše
Svi ostali, i samo jedan s nama
Pod mračnim krstom stajaše, dok on
Ispuštao je dušu. - Sada nema
Ni njega ovdje.

MARIJA JAKOVLJEVA

I on možda čeka,
Da vidi sjaj i svijetlo obećanja!

MARIJA MAGDALENA

Svi čekaju, da vide! - Jerusaleme
Navalio je na se teški grijeh,
Jer ubio je cara judejskoga -
I više nego cara! Gledao je
Pa ipak nije ništa vidio,
I udilj čeka... Čekaju i oni,
Što svuda s njime idahu. - To boli
Ko teška rana; pali kao oganj!
Kratka stanka.

SALOME

Da amo dođu sveštenici sada
I da nas vide?...

MARIJA MAGDALENA

Neka dođu! Evo!
Ja neću otud nikamo, jer znam,

Da mora doći ono, što je reko!...
Još jednoć samo vidjet mi ga valja,
Jer onda, kad je bio došao
U moju kuću, nisam pravo mogla
Da spoznam sve, a niti poslije
Pred Simonovim domom, kadno padoh
Do njegovijeh nogu... moram čuti
Još jednu riječ...
Zadršće i ušuti.

SALOME

Sva si blijeda,... Što je?...
Uhvati je za ruku.

MARIJA MAGDALENA

tihim, reskim šaptom, kao da se boji izustiti
ono, što se iznenada zatalasalo u njoj:
Unutra... tuj... u mojim grudima
Još uvijek stari plamen strasti gori
I neće da se utrne i zgasne.
Ja sveudilj ga želim sništiti,
Zaboraviti želim, - al ne mogu.
Sve veći žar i sve krvaviji
Obuzimlje mi tijelo čitavo,
Ko da me oblak ruža prekriva,
A otrov slatkih mirisa me zove
U vrtlog starih milovanja!...
Naglo ispruži ruke, kada se želi obraniti od
svega toga.

Ne!

Ja ne smijem... ja više ne smijem!...
Stanka.

MARIJA JAKOVLJEVA

Otidi nekud, gdje ćeš biti sama,
I nestati će grijeha...

MARIJA MAGDALENA

Neće nestat,

Jer u samoći misli su mi stoput
I tisuć puta strašnije i teže.
I zatvorim li oči, uvijek vidim
Pred sobom ono divno, blijedo tijelo,
Što ležalo je tuj u mojem krilu
Nepomično ko cvijet srebrni!...
Cjelivah čelo njegovo i oči,
A svaki cjelov sažgao mi usne
Ko sunca divljeg plamen podnevni,
I što ga više ljubljah, čeznuh više
Za onim blijedim, mrtvim usnama!...
Promuklim šaptom:
To sve je grijeh, ali ja ne mogu
Da izađem iz vira ovoga,
Što sputao mi tijelo čitavo,
I ne znam što ću...

SALOME

Moli!

MARIJA MAGDALENA

Ah! I onda...
I onda vidim samo ovaj vrt
I tamo grob u cvijeću i kamenu
I koprenu, pod kojom leži on,
A nard i mirha sved me zanose
U čudan kraj... i on me tamo čeka
U bijelom ruhu, sjajan kao sunce!
Zagledala se u visine.
Grimiz jutra silazi tiho između granja s daš-
kom povjetarca.

SALOME

nakon kratke šutnje:
Sad valjalo bi, da ga pomažemo,
Dok nema nikog...

MARIJA MAGDALENA

u nekom raskošnom strahu, koji bljesne samo
jedan tren:

Da ga opet vidim!

MARIJA JAKOVLJEVA

A tko će kamen -

MARIJA MAGDALENA

velikim mirom:

Evo! Ja ću -

Uniđe u grobnicu. Čuje se njezin nenadani
krik:

Ah!...

SALOME

uhvati se za Mariju Jakovljevu:
Čuj! Vapaj!...

MARIJA JAKOVLJEVA

pođe prema grobnici:

Što je?

u velikome strahu:

Slušaj!

MARIJA MAGDALENA

izlazi iz grobnice, blijeda kao smrt, nosi u ru-
kama dugačku koprenu:

Nema ga!

On uskrsnu!

SALOME

Ah!...

MARIJA JAKOVLJEVA

pokroči natrag:

Što to govoriš? -

MARIJA MAGDALENA

Gle! Grob je prazan. Samo koprena
Kraj groba kao spomen ostala je.

SALOME

zavirivši s Marijom Jakovljevom u grobnicu:
Što sada?

MARIJA MAGDALENA

Sada... ja ću ostati,
Kraj groba... ovdje... vi potecite,
I ako kojeg učenika gdje
Na putu ili drugdje nadete,
Dovedite ga amo, neka vidi,
Da treći dan je došo... Pođite!

MARIJA JAKOVLJEVA

A upita l' nas koji sveštenik
Na putu ili farisej?...

MARIJA MAGDALENA

Recite
I njima, neka dođu. Vidjet će,
Kog ubiše ko razbojnika oni!...
Sve, što ih bude putem i u gradu,
Povedite i svima kazujte,
Da grob je prazan, on da uskrsnu!...
Marija Jakovljeva i Salome polaze na desno.
Da imam glas ko vihor, kao bura,
Ko groma zvuk i kao urlik mora,
Ja vikala bih ponad grada kletog,
Što njegovijem grobom postade,
Dok ne bi na tle popadali svi

Osramoćeni, jadni!...

One dvije već odoše i Magdalena je ostala sama. Ušuti i pritisne onu koprenu na svoje usne, ali se najedared strese i spusti je na kamenu klupu. Časak stoji tako, pa se okrene, a vas onaj kraj odostrag žari se u jutarnjem suncu. - Ona spazi sjajan i svijetao lik, što iz dubine vrta dolazi k njoj, i prepozna ga jednim mahom. Slabi poklik trgne joj se s usana, i ona pohiti k njemu.

ISUS

u potpunoj bjelini prilazi k njoj i ustavi se
navrh onih stepenica.

MARIJA MAGDALENA

tihim glasom čežnje:
Gospode!

ISUS

Ti dršćeš? - Zašto? - Ne boj se! Ja znam,
Da mene tražiš...

MARIJA MAGDALENA

Ustao si!...

ISUS

Jesam.
Jer pisano je tako. Ustadoh,
Da idem k ocu...

MARIJA MAGDALENA

Ti ćeš poći sada?

ISUS

Dovrših put, i sad mi nema mjesta
Među vama.

MARIJA MAGDALENA

I više nikada
Ja vidjeti te neću?...

ISUS

Pođi za mnom.

MARIJA MAGDALENA

Po treći put mi zboriš ove riječi,
I ja ih slušam... Udaraju silno
O moje srce... probiti ga žele...

ISUS

Ja dajem pokoj!

MARIJA MAGDALENA

Ali meni: ne! -
Ne, Gospode! Ti nisi mi ga dao,
Jer ono, što me pratilo kroz život,
Sve žešće ječi, otkako sam pošla
Za tobom! Evo, ja ne nađoh mira,
I hoću li ga ikad naći, ne znam!

ISUS

U tebe vjera bijaše ko kamen,
Pa ipak sumnjaš.

MARIJA MAGDALENA

Ne sumnjam, jer ne bih
Tuj stajala i tebe tražila!

ISUS

Što živog tražiš među mrtvima?

MARIJA MAGDALENA

digne glavu i gleda ga dugo:
Zar živog?

ISUS

Da. Jer nije bio život,
Što gledala si dosle.

MARIJA MAGDALENA

gleda ga još uvijek i ponavlja:
Nije bio?...

ISUS

Pa i ti, evo, ni sad još ne živiš,
Jer treba proći preko sviju međa,
Da uzmogneš me pravo slijediti;
Na zemlji nema mojega života.

MARIJA MAGDALENA

Da gdje!

ISUS

U kraju vječitijeh zvijezda!

MARIJA MAGDALENA

spustila je glavu na prsa:
Da, tamo...

ISUS

Zato zborio sam uvijek,
Da ostaviti valja sve i poći...
Pokazah put, a tko me tako ljubi,
Da svoju dušu za me će položiti,
Taj neka ide...

MARIJA MAGDALENA

Samo ove misli
Još uvijek tu su...

ISUS

Misli?

MARIJA MAGDALENA

Gospode!
Ta, zašto mi ih ne skineš sa duše,
Gdje vidiš, da ne mogu više tako!

ISUS

Bog u početku stvorio je muža
I ženu. Zato čovjek ostavi
Svog oca pa i mater. Prilijepi se
On k ženi svojoj, jedno tijelo budu.
I nisu više dvoje nego jedno! -
Razumiješ li ovo?

MARIJA MAGDALENA

Da. - A tamo?

ISUS

Ugasiće se tamo želje sve,
Jer krajevi su ono puni mira,
I tamo nema muža niti žene!

MARIJA MAGDALENA

u slutnji dalekoga preobraženja:
I ja bih mogla sve zaboraviti,
I naći ono, što zaludu žudim?

ISUS

Tek naprijed idi, nikamo ne skreni,
I ugledat ćeš zlatne dveri grada,
Što gore jače od zlata i srebra,
A tamo ću te dočekati ja!

MARIJA MAGDALENA

Ti!...

ISUS

Vidjeti ćeš slavu carstva moga!

MARIJA MAGDALENA

gledajući u jednu daleku točku:
I preko sviju međa...

ISUS

Preko sviju.

MARIJA MAGDALENA

Razumijem sada onaj pogled tvoj,
Sa krsta što je silazio k meni,
Kad smrt je stala mračiti zjenice
Na trepavice spuštajući suton...
U ovome nepomičnom pogledu
To isto bješe, što mi sada zboriš!

ISUS

Da! Ono bješe isti glas i zvuk.

MARIJA MAGDALENA

Ja plakah onda, plakah cijelu noć
Kraj groba ovdje, sništena, u mraku,
Al sada više niti jedna suza
Niz lice ne bi mogla mi poteći...

ISUS

Ja znadoh, da će zaplakati oni,
Što ljube mene, da će biti tužni
U svojem srcu, ali znadoh i to,
Da radost će im biti velika
Kad povratim se. Ove radosti
Od njihova im srca nitko neće
Da uzme; ona ostati će vječna!

MARIJA MAGDALENA

Ne govoriš mi već u pričama?...

ISUS

Jer vjeruješ.

MARIJA MAGDALENA

Sad znadem, sve da znaš,
I ne treba ti itko, da te pita.
Po tome, evo, sada vjerujem,
Izišao od vječnog da si Boga!

ISUS

Gle! Ide čas i već je nastao,
Da odem otud, da te ostavim,
Al nećeš ostat sama, ja sam s tobom!
To kazah ti, da mir u meni imaš.
U svijetu ima mnogo nevolja,

Al ne boj se, jer ja nadvladah svijet,
I moj me otac, evo, proslavio,
I svrših poso, koji mi je dao!

Čuju se podalje, izvan vrta, glasovi ljudi, koji
dolaze.

MARIJA MAGDALENA

Čuj!

ISUS

To su oni. Sad im reci sve,
Što vidjela si.

MARIJA MAGDALENA

Ti već polaziš?

ISUS

Jest. Njihove me oči ne smiju
Da vide sad, jer moram prije k ocu.
Al kaži Petru, Ivanu i svima,
Što ljubljahu me ovdje u životu,
Da pred njima ću ja u Galileju,
I tamo će me vidjet, kako rekoh!

MARIJA MAGDALENA

zadnji trak čežnje zadrhtao je u njezinu pogledu:

A ja?

ISUS

Zar želiš, da me opet vidiš
Na zemlji?

MARIJA MAGDALENA

iza kratkoga muka:

Ne!

ISUS

Ja čekam te. I dođi!

MARIJA MAGDALENA

Još jedan pogled samo!...

ISUS

neiskazanom blagošću:

Marija!

MARIJA MAGDALENA

padne na koljena i hoće da ga obuhvati:

O, Gospode!

ISUS

Ne dohvataj se sada

Do mene, jer se još ne vratih k ocu!

Već idi k braći mojoj, kaži im,

Da ja se vraćam k ocu svojemu

I vašemu, i Bogu svojemu

I vašemu. - I dođi! Ja te čekam!

Nestaje polako u vrtu.

Sunce se već prolilo nad cijelim vrtom, jasno i puno rose. Veliki, žarki traci padaju između stabalja na zemlju. - Kako Isus iščezava odos-
trag, tako se Marija Magdalena diže i gleda za njim hvatajući se za kamen grobne spilje.

MARIJA JAKOVLJEVA

dotrči s desna; naglo, preplašeno:

Stražari, što su spilju čuvali

Razglašiš po čitavome gradu,

Da grob je prazan...

SALOME

dolazi za njom:

Kažu da se jutros

Još prije zore zemlja silno stresla,

I da je bila svjetlost kao sunce,

I morali su otud pobjeći...

MARIJA JAKOVLJEVA

Pred kapijom smo gradskom srele mnoštvo,

Što amo ide. - Već su ovdje. Slušaj!

SALOME

gleda začuđeno Mariju Magdalenu:

Ti ne čuješ nas? -

MARIJA MAGDALENA

prenula se iz svojeg snatrenja; mirno, jednostavno:

Vidjeh Gospoda!

MARIJA JAKOVLJEVA

pogleda je, kanda ne vjeruje:

Ti?!

MARIJA MAGDALENA

dolazeći naprijed:

Vidjeh ga ko tebe!

SALOME

Gospode!
Izgubila je pamet!

MARIJA MAGDALENA

došla je do klupe i uhvatila jednom rukom onu koprenu; krene k Salomi:

Vidjeh ga,
I spustio se mir u moju grud! -
Sve dalje idem i sve više vidim,
I domala ću ugledati kraj!...

S desna nahrupi veliko jato naroda i napuni vas perivoj. Neki ulaze odmah u spilju, a drugi gledaju naokolo, ne bi li što spazili.

PRVA ŽENA

Sad vidite, da bješe božji sin,
Jer treći dan je ustao od mrtvih!

PRVI MUŠKARAC

Tko može još i sada sumnjati,
Gdje vrata groba sama padoše?

DRUGI MUŠKARAC

Da, grob je prazan, ali tko bi znao!

TREĆI MUŠKARAC

I zašto onda umrijeti je moro?

PRVA ŽENA

I opet sumnja zastire vam pogled!

DRUGA ŽENA

A sva čudesa smrti njegove?

PRVI MUŠKARAC

žešće:
I gromovi i znaci, što ih nikad
Ni oci vaši nisu vidjeli!

DRUGI MUŠKARAC

On bješe velik muž, al da je smrt
Pobijedio - ? - Ja ne znam...

TREĆI MUŠKARAC

Čudno je!

SIMON PETAR

unišao je među prvima u grobnicu, sada izlazi van i dođe naprijed u onu gužvu:
Grob stoji prazan, u njem nema ničeg
Van jedan ubrus osobito savit
Na jednom mjestu...

PRVA ŽENA

okrene se k narodu:
Eto, pogledajte!
I vidite, tko zbori istinu,
Da l' on il ovi, što ga vidješe
U slavi i u jadu najvećem
Pa ipak srce ostade im prazno!

SIMON PETAR

Izvršila se riječ njegova!

PRVI FARISEJ

stupi pred Simona Petra; jakim glasom:
Ti ukrao si njega s ovima,
Za tragom njegovim štono idahu!
Nastane graja.

SIMON PETAR

O, lažo! Zar ćeš smjeti još,
Da bacaš otrov žuči pogane
Na njega?!

DRUGI FARISEJ

Gledaj vjernog učenika!
A što je bilo one večeri
Kod sveštenika, kad si rekao,
Da ne znaš ga?

SIMON PETAR

Sagriješih, jer slaboća
U moju dušu pade, ali tebe
Još uvijek smijem zgaziti ko zmiju,
Po zemlji štono plazi vrebajući,
Iz busije da nekog dočeka!

TREĆI FARISEJ

Jest, ukrali ste tijelo njegovo,
Da možete sad puku kazati,
Od mrtvih da je usto Mesija!

PRVA ŽENA

Farisejima:
A zašto su stražari pobjegli
Od grobnice u velikome strahu?

DRUGA ŽENA

Da! Vidješe i oni čudo ovo!

PRVI FARISEJ

Podmitili ste njih, da lažu s vama!

DRUGA ŽENA

Ta, sami ste ih amo postavili,
Vi, sudije i sveštenici!

DRUGI FARISEJ

Jesmo,
Al tko će znati, što je kroz noć bilo?

SIMON PETAR

Farisejima:
O, nije zalud riječ njegova
Ko bič na vaše glave padala,
Jer vi ste korov zemlje judejske!
Metež i buka.

MARIJA MAGDALENA

stajala je dotle mirno kao blijedi mramor drže-
ći onu koprenu, ali sada se prene, da će govo-
riti.

SALOME

spazila je, što namjerava i uhvati je brzo za
ruku tiho:
Ne kazuj ništa!

MARIJA MAGDALENA

otisne njezinu ruku:

Idi!

Prema narodu:

Ja ga vidjeh!

Nenadani muk.

Tuj zborio je sa mnom. Bijaše
Ko nekoć, samo svjetliji i ljepši!
I rekao je, neka svima kažem,
Da ide k ocu!

PRVI FARISEJ

u surovom smijehu:

Eto! Mesija

Ukazao se bludnici!

Simonu Petru:

Što veliš?

Da l' i ti možda u to vjeruješ?

SIMON PETAR

ne odgovara.

PRVI FARISEJ

Gle! Šutiš!

MARIJA MAGDALENA

Zahvatila je dalekim pogledom ono mnoštvo,
što je gleda i šuti, a neki se i smiješe:

Zašto? -

Slomljenim glasom:

Oni ne vjeruju!...

IVAN

izađe pred nju:

Ja vjerujem ti!

DRUGI FARISEJ

porugljivo:

Samo jedan?

TREĆI FARISEJ

Ajte

I drugi, što ste ovdje vikali,
Ta, bludnica za njega sad svjedoči!

MARIJA MAGDALENA

gleda ukočeno Ivana:

Ti!... Samo ti!... Da. Sad mi valja poći...

IVAN

A kuda?

MARIJA MAGDALENA

laganim smiješkom u očima, koje već vide nešta neodlučeno:

Tamo... gore... k zvijezdama!

Veliki muk u narodu.

IVAN

Zar on te zove?

MARIJA MAGDALENA

ne čuje ga više. Zvuk njezina glasa postaje sve
dalji i čudniji gubeći se u harmonijama nei-
zmjernosti:

Evo! Došao je...

Moj dragi... ima krunu od zlata,
A haljinu ko snijeg... daj mi ruku...
I sada ćemo poći tako skupa

Fran Galović: Marija Magdalena

Širokim poljem, klasjem posutim...

Sve dalje... dalje...

Polazi prema onim stepenicama u dnu.

Narodom proleti laki šum, a onda opet duboki
mir.

IVAN

blijed i nepomičan:

Razumjela i spoznala je tajnu!

SALOME

gledajući za njom:

Eno!... Odlazi...

I sad je kraj... i vratiti se neće!...

ZAVJESA PADA

KONAC EPILOGA

Rukopis iz god. 1912.

RJEČNIK

ametist (grč.) - poludragi kamen ljubičaste boje

aspida (grč.) - zmija otrovnica

cimbal (grč.) - žičani glazbeni instrument po kojemu se svira udaranjem batićima

Eli! Eli! Lamâ Azâvtani? (hebr.) - Bože moj! zašto si me ostavio?

halkidon (grč.) - vrsta poludragog kamena, kalcedon, mliječni kamen

hrisolit (grč.) - vrsta dragulja

hrisopras (grč.) - vrsta dragulja

jakint (grč.) - rubin, vrsta dragog kamena

jaspis (grč.) - vrsta dragog kamena crvene boje

kedar (grč.) - cedar, drvo iz porodice četinjača; osobito je na glasu libanonski cedar

knjiga raspusna - pismo za rastavu, koje muž daje ženi od koje se razvodi, kako bi se ona mogla ponovo udati

lijer (grč.) - ljljan

mirha (ar.) - mirisna smola nekih stabala, smirna, plemenita mast

nard (grč.) - podanak biljke odoljena (valerijana), u starom vijeku cijenjen zbog mirisa; od njega se spravljala nardova mast

paoma - palma

pečal - tuga, nesreća

pijest - pest, šaka

portik (lat.) - trijem

poteći - potrčati

rabi (hebr.) - učitelj

sapfir (hebr.) - safir, dragi kamen plave boje

sard (grč.) - Sard je antički grad u Lidiji, prijestolnica legendarnog bogatog kralja Kreza, oko kojega su se nalazila bogata nalazišta zlata

sardoniks (grč.) - vrsta poludragog kamena tamnocrvene boje

sunder (tur.) - spužva

topaz (grč.) - poludragi kamen zelene ili žute boje

vaj - jao (uzvik)

viril (lat.) - vrsta dragog kamena

vrći - baciti